

סוּרֵי בִּירְתָר

מִטְיִנוּגְרָמָה

פֶּרֶן טוֹר קוֹל
יִשִּׁיבָה ע' / תַּשֵּׁל שֶׁל הַמַּסְשֵׁלָה
כ"ו בְּחֶמֶז תַּש"ל - 30.7.70

נִכְחַן הַסְרִים: ג. סאיר - יו"ר,

- א. אבן,
- י. אלו,
- י. אלמוגי,
- מ. בנין,
- י. ברך (מאפזע סעיף 811),
- ח. גבתי,
- י. גלילי,
- א.ל. דולצין,
- מ. דיין,
- ש. הלל,
- ע. ויצמן,
- ז. ורהפטיג, (מאפזע סעיף 811),
- ח. לנדאו,
- י. ספיר,
- מ. ספיר (מסעיף 811),
- נ. פלו,
- ש. פדס (מאפזע סעיף 810),
- מ. קול,
- א. רימלט,
- ו. שם-טוב,
- י.ש. שפירא,
- ז. שרף.

- מ. ארנון
- ר/א ח. בר-לב - ראש המטה הכללי של צה"ל (בסעיף 810)
- סא"ל א. בראון - לשכת שר הבטחון (בסעיף 810)
- ש. דיניץ - לשכת ראש הממשלה
- סרן ח. הירש - לשכת ראש המטה הכללי של צה"ל (בסעיף 810)
- י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
- תא"ל י. ליאור - מזכיר צבאי לראש הממשלה (בסעיף 810)
- נ. רמאל - המנהל הכללי, משרד החוץ

רשמו - ש. יפה (עמ' 2 -
ס. קוטלר (עמ' - 100)

בהתאם להחלטת שנתקבלה אחמול, תקפנו היום עם זוג מטוסים - תחנת

מכ"מ במקום זה (30 ק"מ דרומית לסואץ), ובזמנית צלמנו, או נכון יותר - ביימנו כאילו אננו מצלמים את קו החוף.

כמצופה, המריאו מהשדה הדרומי, מבני-סואץ, רביעיה של

מיג 21, עם טייסים רוסיים, לעבר המטוסים שלנו, ובעקבותיה - עוד רביעיה ובקבותיה - עוד רביעיה - שלישית במספר.

אנחנו, כמובן, חכינו לכך, שהם יבואו ואז התפתח קרב

בין שלוש רביעיות שלהם ושלוש רביעיות שלנו: שתי רביעיות מיראז'ים ורביעיית פאנטומים.

הקרב התחיל באזור של הסוחרה, ומיד עם תחילתו - הם

משכו אותו מערבה, והמטוס הרחוק ביותר שלהם, שהופל - נפל במחצית הדרך בין

החוף והנילוס, כאשר הראשונים הופלו ברחב של 20-30 ק"מ מפתח הצלה, אזור סואץ.

ארבעת המטוסים שלהם הופלו בקרב זה, כולם על-ידי

טילים, שניים הופלו על-ידי מיראז'ים ושניים אחרים - על-ידי פאנטומים.

באשר לרוסים, מאחר וזו פעם ראשונה להם להיות בקרב -

הורגש בהחלט חוסר-נסיונם. כמובן שריכזנו כאן את מיטב הטייסים שלנו, ובין

כל ה-12 הללו, היו שהפילו כבר לפני כן מטוסים רבים, ובסך הכל - הפילו כולם

53 מטוסים, ביניהם היו ברביעיה הראשונה, שביימה את הצילום, טייסים שהפילו

ביחד 24 מטוסים.

היום הגיע בחור שלנו, המחזיק בשיא הפלת המטוסים, למטוס

ה-12 שלו.

הרוסים בסך הכל ניסו לנתק מגע מיד. לא היתה לחימה כפי

שחשבנו שתהיה, ולכן, כפי שאמרתי, הרביעיה שלהם הופל בחצי-הדרך, בין החוף

והנילוס.

ר"א ח. בר-לב:

שאלה: באיזה מרחק הופל המטוס האחרון?ר"א ח. בר-לב: במרחק 50-60 ק"מ.

במשך כל הקרב הזה השתתפו בו מטוסים רבים. היו 12 שלנו

ו-12 שלהם, שהסתובבו בשטח די קטן, בסך הכל - שניים מטייסינו היו במצבים,

בהם הרוסים יכלו בכלל לנסות לירות בהם. אחד המטוסים שלנו חזר עם פגיעה

בזנבו, אבל לא ברור עדיין ממה נפגע. יתכן שמטיל ויתכן שמשברי-מטוס, כי המטוס

שהפיל - נפל כאשר שניהם היו בטיסה אנכית, והוא פגע במטוס הרוסי, וכמובן ש

שהפסיק לנסוק כאשר הבחור שלנו עבר דרך שבריו. זה אותו טייס, שהפיל 12 מטוסים.

עתה נבדוק ממה היתה הפגיעה ב- בזנבו.

אף אחד מהטייסים שלנו לא הבחין באף מטוס, שישב עליו.

אך במהומה הכללית שהיתה בשמיים, יתכן שהטייס הטוב ביותר, באחד השלבים,

לא היה מובטח, ובמצב בו יכול להשגיח על עצמו עד הסוף.

מקרה פגיעה זה בזנב המטוס, אם יסתבר שהיה זה טיל,

אזי ידוע לנו בבטחון, שאמנם ירו בו. והיה מקרה אחד של טייס שלנו,

שהרגיש שרוסי יושב עליו, והוא שב והפיל אותו. פרט לשני מקרים אלה, בכל

הקרב לא היה מצב, שהטייסים הרוסים היו במצב ירי, או שאפשר היה לכנות את

המצב כמסוכן לנו. איש מאנשינו לא ראה מצב כזה, והטייס שנפגע - חיפש מה

פגע בו ולא גילה סביבו אף מטוס אחד.

ר"מ ג. מאיר: היה זה מיראז'?ר"א ח. בר-לב: כן.השר ע. ויצמן: הוא הרגיש משהו?ר"א ח. בר-לב: כן, אבל ^{אלו} ~~כאן~~ מעבר דרך השברים - הרגיש פגיעה.

מתוך שלושה מארבעת המטוסים נראים צונחים טייסים במצנחים.

הרביעי כנראה נהרג, כי היתה זו פגיעה בגובה די נמוך. המטוס נפגע ונכנס מיד

ר"א ח. מ-לב:

מטוס נוסף שלהם נפגע, אבל לא הופל (המטוס החמישי).

זהו תיאור הקרב, ובסך-הכל, החבר'ה שלנו אומרים, שבאופן עקרוני, זה אינו שונה מהקרבות שהיו עד עתה... (צחוק בין השרים).

רה"מ ג. מאיר: באופן עקרוני - עלינו להפיל מיגים - ואמנם - מפילים אותם...

ר"א ח. מ-לב: על כל פנים, ציפו שהם יתעקשו יותר. הם החלו לנוס כעבור שתי

דקות ונסו מערבה וניסו מיד לנתק מגע...

השר ש. הלל: כמה זמן נמשך המגע?

ר"א ח. מ-לב: 6 דקות.

רה"מ ג. מאיר: בסך הכל שש דקות?!

ר"א ח. מ-לב: כן. אחד המיגים, טיל ראשון פגע בו, אך הוא המשיך לטוס,

והטייס שישב עליו שיגר טיל נוסף ולפני שפגע בו הטיל השני -

הטייס הרוסי היה כבר בחוץ. זאת אומרת, שהוא נטש את המטוס אחר פגיעה

ראשונה והטיל השני פגע במטוס ריק מטייסו.

מבחינתנו - אנו שבעי-רצון מאד, כי טוב שהקרב הראשון נגמר,

במידת האפשר בנצחון של 0:4 לטובתנו, כי בפעם הבאה יש להניח, שהם יהיו הרבה

יותר זהירים. ומה שברור כבר עתה, שלא יתלהבו לקרבות אתנו.

תגובתם היתה, בינתיים, שהעבירו את אותה הטייסת שלפני שבוע

עברה לשדה הצפוני, למנצורה, כולה לבני-סואף, אותו בסיס ממנו יצאו המטוסים

לקרב.

השר מ. דיין: אתה בטוח שזו היתה פעולת-תגובה?

ר"א ח. מ-לב: זה נעשה שעה אחר הקרב.

השר מ. דיין: השאלה אם ישנה התחייבות, שהדבר היה בתגובה לזה.

ר"א ח. מ-לב: הנחות ישנן, אך לא סימוכין. במידה והופלו להם ארבעה מטוסים,

ויתכן שחמישי נפגע, ואיני יודע מי היו הטייסים שצנחו, ואולי

ר"א ח. בר-לב:

היה ביניהם מפקד טייסת, וזו מעט ראשונה שהם נתקלים בקרב כזה, ולכן - יתכן שחשבו, שאנו מתכננים משהו מכיוון זה והביאו את הטייסת, שבאה בזמנו מבני-סואף למנסורה, והכניסוהה ישר למנסורה.

רה"מ ג. מאיר: אולי המצרים אמרו להם, שאם הינכם כאלה - שילכו הביתה...

ר"א ח. בר-לב: יש להניח, שהמצרים ודאי אינם מצטערים על קרב זה.

השר מ. בגין: האם השפה הרוסית נשמעה בבירור?

ר"א ח. בר-לב: בבירור מוחלט, ובזה אין כל ספק.

רה"מ ג. מאיר: מדוע יצאו משדה התעופה ולא ממקום קרוב יותר?

ר"א ח. בר-לב: את המטוסים הם מחזיקים כאן, כנראה, רק לעניין זה. ובשדה השני

ישנם ששה מטוסים בסך הכל. אם המצב אינו חמור - אין טעם

להוציא את כל הכוח מהשדה הקדמי. והמצב לא היה חמור. תקפנו כאן עם זוג אחד

אשר של מטוסים וזרקנו פצצות. הם הגיעו לאזור התקיפה כעבור 8-9 דקות אחר התקיפה;

הם ראו שאיננו מתקדמים לעבר הפילים, ואמרו, שאת ששת המטוסים, שהם בקו

הראשון, יחזיקו ויוציאו מטוסים מקו שני. כל זה היה צפוי מראש. את הפטרולים

הם עשים, בדרך כלל, מהשדות הערפיים. עד היום היו באים, וכאשר התקרבו -

היינו יוצאים. היום היתה להם הפתעה, כאשר לא יצאנו והתפתח קרב.

השר י. ספיר: אשאל כמה שאלות: א. האם אפשר ללמוד מזה לקח?

ב. האם הנסיבות כפי שתארת אותן, בהתנגשות הראשונה עם הטייסים

הרוסיים בדוג-פייט ממש, האם נסיבות אלה היו חלות גם אם היה קמה הדבר במקום,

בו ישנם טילים?

ר"א ח. בר-לב: צאצא מבחינת לקחים, לא עשינו עדיין את כל התחקירים ועבודת

הלחם הלימוד, כי כל מה שאומר אני עתה, מבוסס על דוח"ות שבעל-

פה, או נכון יותר - דרך הטלפון, כפי שנמסרו על-ידי הטייסים. לכן, יהיו עוד

לקחים, אבל מה שמסרתי - זה הרושם הראשון של הטייסים, כלומר: מבחינת יכולתם

ר"א ח. בר-לב:

לעמוד בקרב-אויר, - העניין בסדר גמור... כלומר, זה היה אפילו מעט פחות מכפי שציפו החברה שלנו... כי רוסים הם בכל זאת רוסים, אבל אנו יודעים מצדנו, שטייס שנכנס פעם ראשונה לקרב-אויר, מתבלבל, ואחן דוגמא: היתה רביעיה אחת של הרוסים, שהפלנו ממנו שני מטוסים ותגובת הנותרים היתה בלבול מוחלט. הם שברו לכל הכיוונים בצורה לא תכליתית. בסך הכל, זה אינו מפתיע, כי אצלם אין זה טייס אחד מתוך רביעיה, שזה הקרב הראשון לו, אלא כל השניים-עשר נכנסו בפעם ראשונה בחייהם לקרב של ממש.

השר י.ש. שפירא: אם כן, מדוע הפלנו ארבעה בלבד?...

ר"א ח. בר-לב: יתכן שאחד הלקחים שלנו יהיה, שהיו בקרב הזה יותר

מדי מטוסים שלנו. אתן דוגמא: מפקד טייסת, שהפיל כבר 8-9 מטוסים, אמר: הוא טס וראה מטוס. הוא מיהר אליו והתברר לו שהיה זה מיראז'. אחר-כך ראה שוב מטוס והתברר לו שהיה זה פאנטום, ושוב מיראז' וכך עברו שש הדקות ולא הפיל מטוס מיג.

השר ו. שמטוב: עלול לקרות שיפילו בטעות מיראז'?...

ר"א ח. בר-לב: גם זה קרה כבר...

ודאי שיהיו לקחים מקרב זה, כי מה שרואה הטייס -

זו נקודה מרחוק, ורק בהתקרבו מזהה הוא את המטוס.

אנו תכננו שהפאנטומים יהיו מעל הקרב בגובה, ולא

תערכו בו, אלא לגבי מטוסים בודדים שיצאו מהשטח. אך כאשר ראה הפאנטום

מטוס מיג בודד - נכנס עמו בקרב. ואמנם, הפאנטומים הפילו גם הם מיגים.

מלבד העניין הכללי, היה חשוב בקרב זה לקבוע את העובדה,

ששני פאנטומים הפילו מיגים. עד היום לא נכנסו בקרב אוירי ממש. אחד

הפאנטומים ניהל כאן קרב של ממש עם מיג, שהחל בזה, שלמיג היה יתרון עליו

והתנהל קרב אוירי ממש, עם כל התכסיסים, והפאנטום עמד במבחן באופן יוצא

מן הכלל.

ר"א ח. בר-לב:

אגב, זה טייס שזה מטוסו השני שהפיל, בסך הכל. כי במשך שמונה חדשים היה באמריקה, ולא הספיק להשתף בקרבות. החשוב כאן הוא, שהפאנטום עמד גם הוא בקרב אויר קונבנציונלי, כי בהפלות הקודמות הוא פעל עם מכ"מ ושילח טיל, ובדרך זו הפיל מטוסים. במקרה זה היה כאן קרב עם כל הכרוך בו, וזה החל בכך, שלמיג היתה עמדה-יתרון בתחילת הקרב.

לפי דעתי, העובדה ששני פאנטומים הפילו מטוסים, ואחד מהם בקרב ממש, עם כל החמרוניס הכרוכים בו, הינה חשובה וטוב לדעת, שהדבר עומד במבחן המציאות ולא רק בתרגילים.

השר י. ספיר:

שאלה שניה ושלישית: האם הפרטים נמסרו במלואם לאמריקאים? עדיין, אבל עתה מנסחים זאת, כדי למסור להם את מהלך הקניינים.

ר"א ח. בר-לב:השר י. ספיר:

יצינו אם היות הטייסים רוסים? כן, אבל לא נמסור להם, שהיה זה קרב יזום על-ידינו. אילו היתה מלחמה זו מתנהלת במקום שיש בו טילים - מה היה קורה אז?

ר"א ח. בר-לב:השר י. ספיר:

מקום שיש בו טילים - קרבות-אויר יכולים להערך שם רק מאשר סוגרים את הטילים ומחליטים לא לירות בהם. כי

ר"א ח. בר-לב:

כאשר הם פתוחים לירי, הם אינם מבחינים בין מטוס אויב וידיד. כאשר חוטפים התקפה אוירית, מחליטים להדוף אותה באמצעים נגד מטוסים (טילים ותותחים), או סוגרים את הטילים ואז נכנסים לפעולה תותחי היירוט. גם במקרה זה ידוע כבר על טילים שהפילו מטוסים ידידותיים, - הן אצלנו והן בצד המצרי.

השר א. אבנ:

הסיכום שלנו היה, שאין מציינים את המוצא של הטייסים. פעלנו בהתאם לכך.

ר"א ח. בר-לב:

אנו נדאג שזה לא ייודע, או שיודע?

השר מ. בגין:

רה"מ ג. מאיר: ישנה צנזורה על כך וכך זה הצריך להיות. לא הייתי מוכנה

להישבע שמחר או מחרתיים זה לא יהיה בשונות העולם, כמו

"דיילי טלגרף" או "ניו-יורק טיימס", או "ניו-יורק הארלד טריביון" או "לה-מונד"

או-גבד"לונדון-טיימס" וכו'.

אין לי ספק שיש כאן המוני עתונאים וליד בנין זה עומד עתה צבא של כל

עתונאי הטלביזיות בעולם, שגם אותם מעניין הדבר במקצת... לכן, אני מתארת לי

שימצאו דרך להעביר את הידיעה, וזה אינו יכול להישאר סוד.

השר מ. בגין: באחי על סיפוקי.

רה"מ ג. מאיר: תודה רבה לך, והרבה ברכות...

ר"א ח. בר-לב: בהצלחה.

רה"מ ג. מאיר: אצלנו העניין אינו הולך כמו אצלכם...

(ר"א ח. בר-לב עוזב את הישיבה).

רה"מ ג. מאיר: נעבור עתה להמשך הדיון שהתחלנו בו בישיבות קודמות.

(השרים הדתיים עדיין לא הגיעו לישיבה.)

השר בורק והשר ורהפטיג יצאו כבר לפני רבע-שעה

מבנין הקסטל, בדרך הנה.

השר מ. קול: היתה הבטחה של שר האוצר, שהישיבה לא תתחיל לפני השעם

7 בערב.

השר מ. דיין: היות וכולנו בקיאים בנושא, אומר מה הצעד לגבי תשובתנו

- שהיא עמדתנו לגבי ההצעה האמריקאית.

811. יזמת ארצות-הברית - המשך הדיון :

השר מ. דיין: באופן יסודי אומר אני מראש, שלדעתי עלינו להענות ליזמת

-השלום האמריקאית, היות ואיני מחיימר לנסח זאת בדיוק -

אומר זאת בקווים כלליים .

הסר מ. דיין:

לדעת, עלינו להענות ליוזמת השלום האמריקאית ובמיוחד - ביתר הרחבה, כפי שהופנתה אלינו בשדר הנשיא ובתוכן אותו שדר, מינוס הפסקה הראשונה, ואוסר מיד - מה שספעות הדבר.

לדעת, עלינו להשיב לפנייה האמריקאית, בדברים הבאים: א. אנחנו איננו מקבלים את תכנית רוג'רס, כי בשדר של הנשיא, הפסקה הראשונה מבקשת מאתנו לחזור ולדרון בתכנית רוג'רס ולשנות החלטתנו, במקום ההחלטה הקודמת, שהממשלה דחתה אותה - לקבל זאת. נקרא לזאת - "תכנית רוג'רס 1".

החשבה צריכה לומר, שממשלת ישראל אינה מקבלת את תכנית רוג'רס ולא לה שאינם זוכרים - תכנית רוג'רס אומרת גם זאת, שארה"ב רואה באותו הקשר שפנתה אלינו לקבל את הנוסחה האופרטיבית להסעלת יארינג, באותו נייר אומרת היא, שראייתה של ארה"ב גם את החלטת מועצת הבטחון, שאותה מתבקשים אנו לקבל, שהגבולות צריכים להיות פחות או יותר זהים לאלה של שביתת-הנשק. על כך חשבנו בשעתו בשלילה. אני מציע, שבסעיף ראשון, נאמר, שאיננו מקבלים את תכנית רוג'רס.

ב. שאנחנו דבקים, ממשלת ישראל רואה את עצמה קשורה במדיניותה - וכאן צריך לצטט או לצטט, אבל אני ארצה לקרוא בפני חברי הממשלה אפשרות של ציטוט לפסקה זו, בדברי ראש הממשלה בכנסת, בנושא זה, לפי חודש ימים, - ואפשר לכתוב לאמריקאים: לפני חודש ימים התייצבה ראש הממשלה לפני הכנסת והודיעה על מדיניות הממשלה וקבלה אישור הכנסת למדיניות זו. וזה היה לפי ני חודש ימים בלבד, או חודש ויום אחד מהיום. זה היה ב-29 לחודש הקודם. בסיום דבריה בכנסת, אמרה ראש הממשלה: ממשלת ישראל

דבקה בעיקרי מדיניותה כפי שהתבטאו בקרי היסוד של הממשלה ובהודעותיה המוסמכות. מדיניות זו מניחה מרחב רב להתקרבות אל השלום וכוללת מושכלות בסיסיים, שיבטיחו קיומה, בטחונה ועצמאותה של ישראל.

בעקרונות אלה יש כל היסודות הדרושים לשלום בכבוד הדדי

עם שכנינו.

אני מדגיש את הפסוק האחרון הזה - לפי עיקרי מדיניות

זו נמשיך לפעול להחשת השלום".

את אמרה ראש-הממשלה לפני חודש ימים לכנסת, שרשמה

לפניה הודעתה ובזאת אישרה אותה.

אני מניח שהאמריקאים צריכים להבין, שממשלה שהלכה

לכנסת ומסרה, שזו מדיניותה ובה תמשיך - אם לא שינתה דעתה - אינה יכולה

וצריכה ללכת לכנסת ולהציע לה, שעכשיו נעשה מדיניות אחרת.

סעיף ראשון: תכנית רוג'רס אינה מתקבלת;

סעיף שני: ממשלה ש זו קשורה במדיניות שהובאה לכנסת

ואושרה על-ידה. (כאן צריך לצטט פיסקה זו או אחרת, או לא לצטטה).

סעיף שלישי: לדעתי, צריך לומר באותו המכתב, כי אנו

כן נענים לפנייתו של הנשיא, בשדר, המציע (ואם רוצים - אפשר לצטט פסקות

הנוחות לנו מאותו שדר, ואפשר לא לצטט מלה במלה את הכל), ובתוכן הדברים, צריך

לומר כך: אנו נענים ליזמת השלום האמריקאית. אנו מוכנים למנות את נציגינו

לשיחות בחסות יאינג במגמה להגיע להסכם של הצדדים להשגת-שלום בר-קיימא,

אותה תורה שכל העולם יודע אותה בעל-פה, על-יסוד גבולות בטוחים ומוסמס

וכו'.

אנו מוכנים לשלוח נציגינו, לכל האמור באותו פסוק

הדן בשלום בר-קיימא וכו' - הסכם דו-צדדי בין הצדדים - כל זה ישנו במכתבו

של הנשיא. ולומר, שאנו נענים לפנייתו של הנשיא וזהו זה. אבל - מינוס הפיסקה

הראשונה בפנייתו, האומרת לנו, שמבקשים מאתנו לקבל תכנית רוג'רס, ועל כך אנו

אומרים במיוחד, שאת זאת איננו מקבלים.

עד כאן - הכל טוב וחלק. הנקודה שהיא נקודה מורכבת היא

השר מ. דיין:

בהודעה של יארינג, כפי שהיא מופיעת בתכנית רוג'רס, מודיע יארינג, שנאמר לו על-ידי הצדדים, - מצרים, ירדן ~~השדה~~ וישראל, אאאאא - "איי האב בין אדבייסד דאח דיי אגרי". וכו'.

אמרתם כבר, שאני מבחין בין זה שהאמריקאים יבואו ויאמרו ליארינג או, או טאנט, או מועצת הבטחון, שהם מפרשים את מה שאנו אומרים ככפוף או חופף עם החלטת מועצת הבטחון לבין זה, שאנו נבוא ונאמר: קבלנו. אם אנו נאמר לאמריקאים מה-ע עיקרי המדיניות, והם יאמרו שזה עומד בסתירה להחלטת מועצת הבטחון - זו פרשנות שלהם. אני מציע, שבמפורש לאמריקאים נאמר את הדברים שאמרתי קודם, - מה איננו מוכנים. וזה - א. תכנית רוג'רס.

מה המדיניות שלנו? - שאיננו משנים מהפך מה/דיניות שהודיעה עליה ראש-בממשלה בכנסת; מה מוכנים לקבל - הענות לפניית האמריקאים. איני אומר - רוג'רס, אלא פניית אמריקה לשלום, ומוכנים לשלוח את נציגינו בשביל לרדן בזה וכו'.

אם האמריקאים יאמרו, שדבר זה חופף את התכנית של השלום שלהם, וכן הלאה - נחא. אם יאמרו - לא, והם רוצים שישראל תודיע כפי שמצרים הודיעה וירדן אמרה, שהיא מצטרפת למצרים, שאנו חתומים על כך, או שרוג'רס יכול לומר, שהוא קיבל מאתנו, מישראל הודעה, שאנו מסכימים וכו' - למה שהוא אמר שם - זה לא היינו-הך, כמו שמודיעים אנו לאמריקאים, שאנו נענים לפנייה של הנשיא וחוכן אותה פנייה. ובמידה והוא מדבר על דיונים והחלטת מועצת-הבטחון - אני מוכן לקבל נוסחה זו, אך לא הנוסחה שיארינג אאא רוצה לקרוא.

כאן ישנה שאלה: מה מוכנים אנו, שהאמריקאים יאמרו בשמנו, ולא נכחיש זאת; למה אנו מוכנים, אם לאותו הנוסח שמופיע בהצעת רוג'רס, שהצדדים הודיעו, שהם מוכנים להגשים וכו', או שאנו נגיד להם מראש, שזו נוסחה צרה מדי בשבילנו ואיננו מוכנים להיכנס אליה, אלא מוכנים אנו להיכנס לנוסחה, כפי שאמר

הנשיא.

השר מ. דיין:

הנוסחה שמציע אני היא, שנגיד שנענים אנו לייזמת השלום ומוכנים לשלוח את נציגינו, אבל אל נגיד או נחליט עכשיו מראש, שמסכימים אנו שאת המכתב שיקבלו מאתנו - יוכלו לפרסם כך, שהם יאמרו לאו-טאנט שקבלנו הסכמה ישראלית בדיוק כפי שכתוב שם.

אני מציע לחפש נוסחה, שבה מתבטאת הענותנו לייזמת השלום, אבל אינה חוזרת על הפיסקה הזאת שם, ואין לי נוסחה מדוייקת בענין זה, או איזו נוסחה מוכנה עמי עתה.

עוד שתי הערות ובזאת אסיים:

1. בניגוד לכמה חברים, אני חושב, שהדבר יכול להתגלגל להשתלשלות ריאלית של דברים. זה זמן-מה, שאני חי בהרגשה, שהאמריקאים ודאי, אבל אולי גם הרוסים והמצרים רוצים להגיע להכרעת המלחמה, אולי להכרעה אחרת - כל אחד, אבל בתוך לבי אני חושב, שאנו עומדים לקראת סף-המלחמה. אנו הולכים בשלב האחרון של המלחמה, או לפחות להפרעות לעיצוב, ומתגלגלים לקראת מצב, שרופים לגמור את האמריקאים והרוסים, ואנו ודאי שמסכימים לגמור, אלא השאלה היא - כיצד לגמור זאת.

על כן, איני שייך לשתי חברים, הסבורים שטוב, נוציא נייר כזה או אחר, וזו תחילת דרך והדברים ישתלשלו כפי שישתלשלו. אני חושש לומר, שאני מקווה שהדברים ריאליים יותר וחמים ~~דעלגג~~ ואפילו מה ששמענו היום ויש הרבה אלמנטים הרצפים לגמור את הענין לפני שהשתלשלות הדברים מוליכה אותם כפי שמוליכה.

אתה מתבסס על הודעת ראש-הממשלה בכנסת.

השר מ. קול:

מה פתאום, מדוע נכנס אתה באמצע הדברים?

רה"מ ג. מאיר:

אני מציע הצעה, שנודיע כך וכך. באותה הודעה אומרת ראש-

השר מ. דיין:

הממשלה, שממשלת-ישראל דבקה בעיקרי מדיניותה, כפי שהתבטאו

בקווי היסוד של הממשלה והודעותיה המוסמכות, כולל הודעת תקוע והתחלתי בזה. אני רואה עכשיו את הדברים כאלה, שאין להם עגינה במציאות אבל לא מן הנמנע, שנכנסים אנו לאותו צאצא מסדרון של תחילת הסוף, כאשר הצדדים הקובעים - ארה"ב וברית"מ ואולי גם מצרים - קשה להם להמשיך במצב זה, והם רוצים להפסיק במלחמה. אם היא תיגמר, זה ודאי טוב. אבל ושאלה היא - איך תיגמר.

נקודה אחרונה: ההודעות ההערביות: אמנם, בצורות שונות.

נייר אחד, שני ניירות, שלושה ניירות, אבל ההודעות הערביות - אחת של מצרים ושניה של ירדן, לא היו חד-משמעיות. אולי החמור ביותר היה בהודעת ירדן, כהינתנו. אמנם, ירדן הודיעה מבחינת ההודעה הרשמית, שהיא מצטרפת להודעה של מצרים והודעת מצרים היא, ללא כל הסתייגות.

נרמה לי שירדן לא פה טרחה לכתוב הכל, אלא מסכימה למה

שנאצר אמר. היא גם לא הודיעה, באופן רשמי, עד כמה שאני יודע, שהיא מאשרת, או משאירה חופש פעולה לפתח'. אבל מצרים הודיעה, ונאצר בנאומו, ולא בהודעה לאמריקאים, אמר שכל מה שהוא אומר - אינו מטיל חובה על הפלשתינאים, ולא מחייב אותם (ענין הפסקת-האש) והפתח' וירדן הודיעה מה שהודיעה. -

נאצר הודיע, שידרוש פינוח מוחלט של השטח התפוס

בטוריה. אבל טוריה הודיעה, שאינה מקבלת כל זאת, כי אינה רוצה לעשות אתנו שלום. נאצר הודיע, שמקבל ללא סייג, עומד על נסיגתם של כחותינו גם מרמת-הגולן. טוריה לא רוצה בכלל בשלום.

מדוע הדבר המסובך ביותר שלנו הוא ירדן, כי ארגוני

הסירור הם המתנגדים והפלשתינאים הינם שם, והם בעלי הפרטנזיות למדינת-ישראל, לא רק למחיקת תוצאות התוקפנות, אלא לענין ביסודו, ובסיסם המרכזי של אלה הוא בירדן, כפי שהינו.

ישנן לפנינו שתי אפשרויות: איני מדבר על הצד הצבאי

האופרטיבי של כל אותו קומפלס, אלא באיזו מידה זה חשוב

השר מ. דיין:

או אינו חשוב, ואם הפסקת האש אינה נשמרת בסוריה - מה מותר למצרים לעשות, - בכל זאת איני נוגע עתה. אלא דן אני מהבחינה העקרונית-מדינית: נראה לי, שיש כאן שתי אפשרויות: 1. לכאורה, לבוא ולומר לאמריקאים: שעו, ממשלת-ירדן, שהפתח'ח שנמצא בחוכה ושר בממשלתה הודיע, שכל ההסכם הזה אינו חל א על הפתח', ואחם האמריקאים, בתשובה לשאלותינו, אומרים שאין אפשרות שחסיין יודיע בטומבי, ש שמינע מהפתח' את פעילותו, לא רק בפועל, אלא אינו יכול להעלות זאת על דל-שפתיו; אפשרות אחת היא - לבוא ולומר, שזה אינו פרטנר למו"מ. כיצד נעשה אחו שלום, כאשר מראש יש לו בחוך ארצו צבא עיראקי גדול יותר מצבאו שלו. הפתח' כפי שהינו, וכאשר אומרים לחסיין: תואיל לומר, שזה חל גם על הפתח' - אזי האמריקאים אומרים, שאינו יכול אפילו לומר זאת, ומי מדבר כבר על תשמת הדבר... לכן, לכאורה יכולים אנו לבוא ולומר, שאינו שליט על הנעשה בארצו, ואינו מוכן לומר, שפעולות אלה תיעשינה בארצו ולכן - אינו פרטנר לשלום.

2. ישנה אפשרות שניה, לו לומר זאת, ואני חושב שאמירה זו

ריאלית גם מבחינת האמריקאים וצריך לשים את הדגש על המצב האמיתי של גמר-מלחמה. מדינות שונות באות, כל אחת, עם מטען כבד מאחוריהן, והגיעו אחו עד גמר-המלחמה - מצרים, עם סוריה, עם ירדן והפתח' וצריך לומר, אין זה פשוט כאשר מישחו מתחייב התחייבות פשוטה וברורה עד הסוף. הם אומרים כך, אבל בנשימה אחת או בנייר שני ובעל-פה אומרים הם: גם זה וגם זה, ואז - במיוחד לפסול את ירדן כפרטנר לשלום, בגלל שאינה אומרת אפילו, שתמנע מהפתח' לפעול; עלינו להעזר בזה ולמר לאמריקאים, בשעת הדיון אתם: כך המצב בירדן. זה לא ענין מלאכותי. כך המצב במצרים וגם אנו איננו עונים חשובה "קליר קאט", ואנחנו צריכים לחשוב וחותמים על נוסחה-יארנינג, וכו'.

אך בזה שאומרים אנו - ישנו הדבר היסודי, שאנו נענים

לפנייה של ארה"ב, כפי שהתבטאה בשדר שלו ליזמה האמריקאית לשלום, ומוכנים

לשלוח את נציגינו לשיחות על-מנת להגיע למו"מ בחסות יארנינג, אלא שצריך להבין

ללא תנאים מוקדמים מיוחדים.

על כן, אני מציין, קודם-כל, את העובדה שזו המציאות של המדיניות הערבית, והן אמרו וגם עשו כך. ובין שתי האפשרויות - אני מעדיף את האפשרות השניה, לא רק משום שהיא נוחה לנו, אלא שהיא אמיתית, מדינות חרוצות לסיים מלחמה ובמלחמה זו הצטבר אצלן מטען, כדוגמן לבנון, - שלא יזמה את הפתח', היא טוענת שיש לה הסכם שביתת-נשק אתנו והאמריקאים תומכים בכך. מצד שני, יש לה הסכם רשמי עם הפתח'. עלינו לומר לאמריקאים, שאנו מציעים להם, שיסתפקו בנוסחה הכללית שלנו, שאנו נענים ליזמת-השלום, כפי שהתבטא בפנייתו של נשיא ארה"ב אלינו, שולחים אתה נציגינו, ואני מוכן לנוסחה האומרת: (מצטט דברי נשיא ארה"ב באנגלית).

אנו ניתן כאן את כל האפשרויות המתאימות וכו'.

איני מציע שנשים חתימתנו על הנוסחה של יארינג, האומרת

" - וכזה ראה

" -

וקדש.

השר מ. בגין:

טעות אלה היתה בדברי שר הבטחון. הוא אמר, שהאמריקאים דורשים מאתנו לאשר את תכנית רוג'רס. הם לא דורשים זאת.

נכון שחיתה תכנית רוג'רס בנובמבר השנה הקודמת. אז הם דרשו בנוגע לירדן, לדוגמא, שחוסיין ואנו נחתום על מסמך האומר כך:

ועוד דברים שונים אחרים.

ואחר-כך המשיכו ואמרו:

זו התכנית האמריקנית בנובמבר השנה הקודמת. להתייחס

משותפת של ישראל ועבר-הירדן לתכנית זו - אמרנו: לאו מוחלט.

עכשיו האמריקאים אינם דורשים מאתנו לשנות את עמדתנו.

ההיא, ולומר להם שעל אף הלאו, אנו אומרים הן לתכנית זו, על שני הסעיפים שבה שצטטתי ממנה.

היום תכנית רוג'רס זו אינה קיימת בשביל הסכמת ממשלת

במדינת ישראל. לעומת זאת, יש יזמת רוג'רס למה שהוא קורא "שלום",

ואילו לכהחילה הם קראו לכך "פוליטיקל אמישנס" ולא קאדס - קראו לזה "שלום".

באגרת שנשלחה ב-19 ביוני מבקשים מאתנו האמריקאים באוק

או פריטיבי דבר אחד ויחיד, שנשמך את ד"ר יארינג להודיע לאו-טאנט את הדברים,

שעוד מעט אקרא מהכתב, למען רענון הזמון של הנוכחים סביב שולחן זה.

כוונתם - למען טמטומו של הזכרון...

השר י. גלילי:

איני חושב שאני יכול לעשות איזה מאמץ שהוא בעולם, כדי

השר מ. בגין:

לטמטם אותך...

השר י. גלילי:השר מ. בגין:

זה כל כך זכור, שאני מציע לך שלא לקרוא זאת.

זה לא כל כך ברור, ואני חושב שיש חברי-ממשלה,

שאולי לא מפרו לעצמם דו"ח מלפתחחילה בענין זה.

מאז האמריקאים בקשו מאתנו זאת - ויארינג צריך

היה להודיע לאו טאנט כמה דברים, שיתכן שהאמריקאים חשבו שלא יקרו, לאמרו:

מצרים הסכימה להסמיק את יארינג למסור את הדו"ח ההוא לאו טאנט. בעקבות

מצרים - הסכימה גם ירדן לכך. מה מבקשים היום מאתנו האמריקאים: שנצטרף

וניתן הסכמת ממשלת-ישראל להסכמות של קאהיר ורבת-עמון, למסמך כתוב, מנוסח,

וכל מלה חיתה שקולה בו, במגעים בין קאהיר וואשינגטון.

חוכן המסמך, שיארינג יודיע אם נסכים לכך, לאו טאנט,

לאמור: (מצטט באנגלית).

הסעיף השלישי דן בהפסקת-אש, ואיני רוצה לדון בו עתה.

במגעים במשך היומיים האחרונים עם ארבעת חברי-

ממשלה הנמנים על המערך, שבנו ושאלנו, השרים נציגי גח"ל בממשלה: א. האם

ניתן לבטל מסמך זה? - כלומר: להודיע שאנחנו לא ניתן חתימתנו, או

הסכמתנו לו; או האם ניתן לפחות להתווכח עליו, כדי להכניס בו שינויים?

תשובה עמיתינו הנכבדים היתה, שאין בו אפילו לשנות מלה

אחת. ממשלת-ישראל, לפי דעתם, על פי ההצעה, שהגיש שר החוץ בישיבה הקודמת, צריכה

לחתום (במרכאות כפולות), כלומר: לתת הסכמתה לכך, שיארינג, אחר שקיבל את

ה"טאבסקריפט" של קאהיר ורבת-עמון, יקבל גם את זו של ירושלים.

מתחר ועד היום - זה המצב, אני מבקש הקשבה לניתוח נוסף

של המסמכים.

רקונגנישן דה-פקטו, דה יורה, וכו'. לורד קראדון יודע אנגליש. וכאשר ניסחו החלטת

מועצת הבטחון מנובמבר 1967, כדי להשיג כבר אז את הסכמת הרוסים, ואת ההחלטה פה אחד, צריך היה להחליף את המלה הבינלאומית הפשוטה "רקוגנישן" ב"אקנולג'מנט":

עלינו לזכור, שאין בזה שום הכרה במדינת-ישראל, בחור

שכזאת, כגוף ריבוני, עצמאי. אבל זה בכל זאת דבר שהוא כתוב כאן והוא קטן כל כך, והכל הועתק מההחלטה, אלא שתי המלים הללו "רספקט פור" - נמחקו... כי נאצר אינו רוצה לומר, שיש לו רספקט פור דה סטייט אוף ישראל. הוא רוצה שאחרי שהוא תיטוב לקווי ה-4 ביולי 1967, תכיר בגבולות הפלשתינאים, ואז אינו יטל לומר, שיש לו רספקט, אלא הוא "אקנולג'מנט" פאקט אוף לייף".

בסעיף הראשון: אחר שאנו מחליטים לקבל ולבצע את

ההחלטה מס. 242, עם כל הנקודות שבה, באחד הימים נמסר בידינו של יארינג מכתב בשביל מר ריאד, ובמכתב זה ד"ר יארינג הוסמך להודיע לריאד, ולבקש חתימתו, אם יחתום, להודיע לד"ר יארינג, שישראל תחיה מוכנה לחתום, ונאמר שם כך:

נודע לריאד, שממשלת ישראל מסכימה, כדי לבצע את הסעיף

הזה, להשתתף בקונפרנס. הממשלה לא ידעה, שממך זה נמסר ליארינג, היא למדה על כך בדיעבד. היא דנה בו והחליטה לבטל ערכו מבהינת ההחייבות כלשהי של מדינת-ישראל בהודעה פומבית. אחת הטענות, שהושמעה על-ידי שר החוץ אז, היתה ~~שלא נאמר~~

שיארינג יכניס את המלים "פור קונפרנס", ~~אז נאמר~~ ואין שהוא נפלה טעות סופר או טעות-שמיעה, וקרה שיארינג הוסיף את ה"ס" בסוף המלה, ויצא ברביס. משום כך אמרו, שאם כך - זה אינו מחייב - וכל מה שנאמר שם - אינו מחייב.

עכשיו שימו לב, בבירתי ורבותי: בימים ההם החליטה
הממשלה באופן פומבי לבטל כל משמעות, מבחינת מדינת-ישראל, של מסמך כזה. אבל
היום היא עומדת לקבל אותו, עם שינוי בכמה מלים, אלא מה: הפעם כבר אין
בזה אפילו "קונפרנס", אלא "דיסקאשן". אמנם, המספר שלרבים - נשמר, אבל
היות והמלה "קונפרנס" השגת חסודה כבר עליהם - אאאא אזי ויכוח ודיון יחד,
אבל לא "דיסקאשן".

אני חושב שנאצר הוא שדרש להמיר את המלה "קונפרנס"
ב"דיסקאשן". באחת הפגישות בינינו בימים האחרונים, אמר שר המשפטים: נכון
הדבר, ועל-פי סעיף זה לא יישאר גם הרבה למו"מ ישיר.
גברתי ראש-הממשלה ורבותי - אני חושב, שלא נשאר כלום
מהמו"מ הישיר, לפי מסמך זה. כי יארינג הוא הקובע את הדברים האלה. אך נניח
שנשאר משהו מזה. הממשלה ביקשה את הכנסת שתקבע קווי-יסוד, שבהם
מדובר במו"מ ישיר, על ק בריתת חוזה-שלום. הממשלה יכולה לשנות דעתה, אבל עליה
לקבל הסכמת רוב הכנסת לכך. לדעתי כזה המצב, ואסביר מדוע: מלוטו מספר, שהיו
שלושה קייסרים ברומא: אחד היה מקיים כל החלטות הסנאט, בין אם נתקבלו נגד
דעתו ובין אם נתקבלו על-פי הצעותיו. השני היה מקיים החלטות הסנאט, אם נתקבלו
על-פי הצעותיו; השלישי היה מפר החלטות הסנאט, גם אלה שנתקבלו על-פי הצעותיו.
אני מציע לממשלה, שלא תהיה בבחינת אותו קיסר שלישי;

אנו ביקשנו את בית-הנאמרים שלנו לאשר, שאנו תובעים מו"מ ישיר. האם אנו
נפר את ההחלטה בלי הסכמת הכנסת? איך אמר שר המשפטים, ידידי המלומד? -
מה נשאר כאן ממו"מ ישיר? אם נשאר מעט, אפילו לא חצי, אפשר לקבל החלטה
כזאת, בלי רביזיה של ההחלטה בפרלמנט? בממשלה דמוקרטית, פרלמנטרית - אפשר
לנהוג כך?

ישנו כאן הסעיף, שהוא העיקרי בדוקומנט, כי כולם חשובים:

הממשלה, שאנצא במשך שנתיים וחצי טרבה לומר זאת, ועוד

ביום הששי בעתון "הארץ" ה"הוגן", החשוב והנכבד, שדרש כל הימים לפרק את ממשלת הליכוד הלאומי - היום דרש שגה"ל תישאר בממשלה זו, בשם העם ולמען העם...

וזה אינו משמיע עליך?...

רח"מ ג. מאיר:

עלי?! כל מה שחברי ואני עשינו בארץ-ישראל וזה נגד

השר מ. בגין:

דעתו של עתון "הארץ" בימים עברו וגם בתקופה האחרונה.

פרט להצטרפות לממשלת הליכוד הלאומי.

השר י. אלוז:

"הארץ" דרש לא להצטרף אליה. גברתי ראש-ממשלה

השר מ. בגין:

אמרה: מדוע צריכה אני לומר את המלה "נסיגה"? - משום

שנאצר דורש זאת?... אבל אני רוצה להפנות תשומת-לב הממשלה, שלא מדובר כאן על

המלה "נסיגה", אלא בנסיגה משטחים שנכבדו בשנת 1967. לא נכון שמדובר בנסיגה

מ"סקיוריטי אנד רקוגניזד באונדריס", שהם בסעיף אחר של ההחלטה, שצריך

להבטיח שלום וכו' ב"סקיור אנד רקוגניזד באונדריס". כאן מדובר בנסיגה משטחים

שנכבשו בשנת 1967. פעם אחת עלינו לדעת ולעשות חשבון-הנפש - מה אומרת, מבחינת

הנסיגה, החלטה מועצת הבטחון.

איני חייב לזהם לומר זאת בפומבי, אבל בישיבת-הממשלה

חובה לומר זאת פעם אחת, לפי הכרתי. לא נכון לטעון, שפירוש ההחלטה: 4 ביוני

"Emphasizing the inadmissibility of the acquisition of territory by war".

ועל רקע המריאמוס הזה, משום שאסור לרכוש שטחים במלחמה, כתוב: "4-4444-44-ארץ"
 "Withdrawal of Israeli forces from territories occupied in the recent conflict."

כמו ב-4 ביוני ולא עוד.

אינך יכול להכניס בתוך הדברים האלה את תכנית טפ"ט.

לא עזה ולא רמת הגולן יכלים להיות כלולים בזה.

אני מדבר על מדיניות ולא משפטנות. העד-האמריקאים

אינם דורשים לאשר היום את תכנית רוג'רט, אבל באגרת שקבלה ראש-הממשלה במחצית השנייה של יוני, שם מתבקשים אנו לתת הסכמתנו למסמך זה: ממשלת ארה"ב אומרת לנו: להוזה ידוע לממשלת ישראל, :

מה המצב עתה: מבחינת הפירוש הבינלאומי, המצב כזה:

רוסיה - ה-4 ביוני 1967; צרפת - כמו רוסיה; בריטניה - כמו אמריקה. מה אומר
אמריקה? - ארבעת החברים התמידיים של מועצת הבטחון, מלבד פורמוזה, כך
מפרשים החלטת מועצ"ב. מה יעשו שאר עשרת החברים? - זאת יבין כל אחד ללא-
פירושים נוספים... האמריקאים אומרים: "

יש לזה פירוש נוסף: לפני שלושה שבועות שאל מאליק את

11 ואמר לו : כן .

"יוסט, אם הוא סומך ידו על הכלל "

אם כך - איך אינך חובע נסיגה של כחות-ישראל עד גבולות 4 ביוני? אמר לו:

מבחינתנו, הכל בסדר, +3 ואנו דוגלים בחסד בין הצדדים - -

השר מ. בגין:

אם אלה חלילה ממשלת-ישראל תתפתה לתת ליארינג לפרטם
שמן זה, היא תמיט על עצמה את האסון של מיינור מודיפיקיישנס. זה יבוא ברבות
הימים ולא מיד. היא לא צריכה לקבל זאת כבר עתה.

אני יודע, שראש-הממשלה העניקה לשר סמיר ולרשות את
הברירה, מאאצא שיכולים אנו לומר, שאיננו מקבלים גישה זו. אבל הם אומרים,
- להוזה ידוע שאין זה סוף-פטוק. את אשר אמרו לנו - הם אמרו למצרים.
יש חברים האומרים: דבר ארה"ב, שדר הנשיא ניכסון אצא
עם הדברים המהוינים שיש בו - עלינו לסמוך עליו.

ומה תגיד מצרים? - היא תאשר אותו לגבי מצרים? האמריקאים
נתנו למצרים כמעט את הכל בהודעתם זו. לנו ולחם נתנו הם ה כמעט הכל. נאצר
אמר, שהוא דורש גם את ^{ה"כנען"} ~~ה"כנען"~~ על-ידי-כך הודו האמריקאים, שהם לוקחים מאתנו את
הכל.

השר ו. שמטוב: אין כל מושכל בהודעת הנשיא, שלא ילחצו עלינו לקבל את
הנוסחה המצרית?

השר מ. בגין: המצרים אומרים מה הם דורשים ונכסון מבטיח לא ללחוץ
עליך בזה. ניכסון אומר עוד דבר: "ווי וויל נאט פרס"

יו - - -

הם החליטו כנראה לא לומר דבר, שמא ייראו שהם

אשי ארץ-ישראל השלמה... לכן, הם דברו על ^{ה"כנען"} ~~ה"כנען"~~, אבל אמרו, שלא ילחצו
על נסיגה של אף שעל אדמה אחד.

הם אמרו, שכל זה - עד להסדר. אבל הם רוצים בהסדר.

ובהגיע תור ההסדר, הם אומרים לנו מלכתחילה, כפי שאומרים למצרים, שדעתם
היא, ש - "מיינור מודיפיקיישן". עד ההסדר אומים הם - "דונט וויסדרול את אול".
אבל כאשר ידברו על הסכם במצעות יארינג, הם לא יוכלו לשנות דעתם, כי

תחייבו בפני המצרים והירדנים, ואמרו לנו שכך הם המתחייבו. את זאת אי חצה
שתקחו בחשבון, וגם אתה - ויקטור שמטוב.

ביחס לתוכן ההסדר - אלה הדברים שאמרתי.

אני רוצה לשאול את כל החברים, את השאלה הבאה: אלה ש
שחליטו לשנות מדיניות הממשלה במשך ארבעת השבועות האחרונים, מן הקצה אל הקצה,
מסבירים, שבאמת איננו רוצים בזה, אבל האמריקאים דורשים זאת מאתנו. אנחנו חלשים
בעזרתם של האמריקאים, וכזה מצבנו. אני מודה שאנו זקוקים לעזרה אמריקאית.

השר י.ש. שפירא:

לא תלויים, אלא זקוקים.

השר מ. בגין:

את המלה 'תלויים' הכניס בפי שר הבריאות. אבל אם אתה רוצה,

למען סיפוקך, לומר תלויים, אני מוכן לומר "תלויים".

השר ש. פרס:

הוכחת שישנם חילוקי-דעות בינינו והאמריקאים.

האמריקאים אומרים: תוכלו לעמוד בחילוקי-הדעות. וכי

מה זה משנה?

השר מ. בגין:

קודם-כל, אמרתי שנהיה תלויים. האמריקאים התחייבו

בפני כל העולם, שהתוכן הסריטוריאלי של ההסדר הוא

"מיינור מודיפיקיישן". עתה הם מעירים לך, שאם תחתום על הנוסח, שתגיד להם שיש

בינינו חילוקי-דעות. ודאי שהם ישנם ומה זה משנה? על כן, אני רוצה לשאול את

החברים: מדוע היום הם מוכנים לתתום על מה שסרבו לתתום לפני שנתיים-וחצי?

זה נימוק: אנו תלויים באמריקאים. אבל יש לנו חילוקי-דעות רבים עם האמריקאים

ביחס לתוכן הסריטוריאלי. מאחר ועושים אנו צעד של סלטה מורטלה במדיניות, גם

לפי דעתם, יש לנו יסוד להניח, שמשום שאנו מודיעים להם ומשנים את מדיניותנו

היות וזקוקים אנו להם, לכן, לאחר שאומרים אנו זאת לעצמנו וגם להם, הם ישנו

דעתם על ה תוכן הסריטוריאלי לרעתנו, ולטובת מצרים.

צריך להיות ברור לנו, פרס, שברגע בו חותמים על נוסח

זה, מסמך זה, פבד בידענו את הפירוש שלו, של ארבעת המעצמות, של כל הסקטור

קונסול, מלבד פורמוזה, אזי אנו הולכים למדיניות האמריקאית המוצהרת, שהיא ודאי

אינה יכולה לשנות, ולא לטובתנו. כי הרי אנו תלויים בהם.

השר מ. בגין:

מה נדרוש מהם - שניתן להם את שארם אל שייך? אמרו לנו

כבר, שאין זה ענין להתחיל בו וכו'. על כן, הם לא דורשים אישור לתכנית ר' רוג'רס א', אלא דורשים זאת, כדי להודיע לנו, שזו המדיניות שלהם, משנת 1948-67.

איני חושב שאנו מאמינים בפילוסופיה של "סקרייפ אוף פייפר", אלא התחייבות רשמית עם מצרים וירדן, עם כל הכתוב בזה, לרבות נסיגה מהשטחים שנכבשו, בעיקר על-פי פירוש של 4 המעצמות, קרוב ל-4 ביוני, במקרה הטוב ביותר.

באשר לנו, גברת מאיר היקרה, קשה לצפות מאתנו, שיתן

ידנו למסמך כזה. אני, לפי-הלפחות, חמה על התמיכה מדוע איננו מוכנים לתת ידנו לו. מסמך זה פירושו, קודם-כל, התחייבות של מדינת-ישראל אצאטא למסור לחוסיין את מרבית יהודה ושומרון. אי-אפשר אחרת. אם הותמים אנו יחד עם ירדן, פירוש הדבר - מסירת יהודה ושומרון. פ האם יכול ל משהו לצפות שאתן ידי לזה? יורשה לי לומר משהו באופן אישי: 18 שנים טענתי בכנסת,

באזני כל עם ישראל, לכל מי שהשיב לי: יש לנו זכות על יהודה ושומרון ועל ארץ-ישראל והשטחים שלא היו בידינו. משהו יכול עתה לצפות שכאשר שטחים אלה יהיו בידינו, שאומר, שאין לנו זכות עליהם, ואנו מוכנים "וויטדרול אפוט" מיהודה ושומרון?

מה שהציע שר הבטחון - זה אינו מעשי. אחר שירדן חתמה,

האם נגיד שהיות ואינה אומרת מה שאנו מציעים שהיא תגיד, איננו חושבים

שאפשר לקבל זאת, זה נקרא יזמת-שלום? ומה אומר נאצר? - האם דבריו מרמזים על שלום ושלווה? אבל לומר, שאם כך - איננו רוצים לדבר אתם - זה יהיה לאו, אבל לכל הדעות - איני מחזיק בזה.

ברור שלא נוכל לתת יד לזה, ואי-אפשר לדרוש זאת מאתנו.

השר מ. בגין:

ביאליק אמר פעם לסטודנטים בוילנה, ש"יחיו את
הסליבה ואל ימליצו את החיים". אי אפשר לצפות לכך מאתנו. מה הטרגדיה בעם
ישראל: יש ויכוח וחלק מהממשלה אינו יכול לשאת באחריות בעד החלטה מסויימת,
ומגב - הוא התגבר לה במשך שנתיים וחצי. זה ידוע לכל העולם כולו. לא
התגברתי לפילה נטיבה? וחברים אמרו שצריך להגיד את המלה נטיבה?

לא היו חברים שאמרו זאת בתור כזאת.

השר י.ש. שפירא:

השר מ. בגין: אמרו שצריך להגיד "נטיבה". מה אתם רוצים עכשיו
מפגשנו? הרי כל הזמן אמרנו, שאסור לומר סילה זו,
ואמרנו שאסור לומר מלה לגבי שטחים כבושים? השבתם זאת - אז מה אתם רוצים
מאתנו? איננו יכולים לשאת באחריות מוסרית, מדינית, סרלמנטרית והסטורית
למספך כזה.

בגיה שבה"ל יעזוב את הממשלה; זה מקובל, ובאנגליה
משרי ממשלה היו על דברים הרבה יותר קטנים. זה ענין הנוגע לנפש האומה, על
פי הכותנו, אז/מה יהיה מבחינת המדינה? - תהיה אופוזיציה גדולה. אפשר ז"ל
אמר פעם: משעמם בכנסת. אי אפשר לבוא לשם כלל, ועתה - לא יהיה משעמם...
והממשלה תקבל את ההחלטה. אני רוצה לפנות לחברי, שאתם אני עובד שלוש שנים
חמימות בדאגה ודאגה, ובחברות טובה, שאני מתגאה בה. למדנו גם לעבוד ולחשוב
ולפצוא דרכים, וקודם כל, לדאוג יחד כישיבות רציניות, דאגה עמוקה.
אני חושב שזה פרק יפה מאד בחיי כולנו. אני רוצה
לפנות אליכם בשם אותה תקופת שלוש שנים ולבקש מכם: אדרבה, תסקלו את הדבר מחדש
מבחינת התכנית שלכם - מה אנו עומדים לעשות? התורה
שבעל-פה של המערך, לא בכנסת להודעת רוג'רס בליווי המספך הזה.

וראי שכל עוד האמריקאים רוצים שבעמוד - הם יתנו לנו

תמיכה, אבל זה ימשך רק למשך זמן מסויים. הויכוח יהיה בינינו וידידינו
האמריקאים, כי את השאר הם נתנו כבר למצרים. הרי זה הגיון-ברזל, מה שאומר
אני. אנו נתווכח עם האמריקאים בידיעה ברורה, על הכמעט. מדוע עלינו לעשות
זאת? בגיד מה שאמרנו בישיבת הממשלה, שנתיים ב-28.6.70:

צר לי, אחיל מדברי עצמי: "האמריקאים מבקשים להשיג

הסכמה של גורמים שונים, לרבות ישראל, שकेבור זק מטויים, מדינת-ישראל
תהיה כפי שהיתה לפני 5 ביוני 1967, וכאן ישנה טעות במספרים, כי בינתיים חלו
שינויים, כי המצב אינו טטטי והמספרים לגבי נשק וציוד וחמיכה של מדינות-ערב
- (קורא מהכתב מספרים פ של נשק וציוד וארגונים החומכים בערבים באותה
התקופה).

השר מ. דיין:

האופטימיסטים מבקשים שיחזור המצב ההוא... בנוסף

להסכמתנו, שנחזיר את הפליטים.

השר מ. בגין:

הסכמתי לזה. מאד התפעלנו מהפסקה בשרר של ניכסון, שבה

נאמר, שלא ילחצו עלינו לקבל מספר פליטים, שיפגעו

בבטחונה של ישראל. המלה "פנדמנטלי" - האם היא מקריית כאן?

שמענו מהאמריקאים על חמשים או מאה אלף פליטים?

אם הוגשם תכניתם של האמריקאים, הם ידרשו מאתנו להכניס מספר פליטים לנוסף

לאותו שטח מפורסם, ש"פנדמנטלי" לא ישנה בו את האומי היהודי.

ואף על פי כן - אמרו: אבל עליכם יהיה לקבל מספר מטויים

של פליטים.

אצט עתה את דברי שר הבטחון. הוא כותב כך" לאחר ששמע

מה שאמר ושגריר רבין לרוב'רס ומה שאמרה כאן ראש-הממשלה לברבור, - אם אינכם

יכולים, אל תחליטו בנידון עד שהערבים יגיבו. אחרת ~~ששששש~~ - - -

(השר בקין מצטט דברי השר דיין מהפרטיכל).

חש"ל. דיון :

באותו ציטוט הבאתי את דברי רוג'רס של מה שהם דורשים

מאתנו למעשה - לא רק את עקרון הנסיגה, אלא המפה של

רוג'רס.

חש"ל. בגין :

קראתי את הציטטה שלך מהפריטיבל, בה נאמר כך: "הם

מבקשים שיוכלו להודיע, שאנו מקבלים על עצמנו את עקרון

הנסיגה, כפי שהוא מתבטא בהחלטת מועצת הבטחון; היות ^{ההחלטות} ~~ההחלטות~~ ^{ההחלטות} ~~ההחלטות~~ לבית-

הדפוס, אנו יודעים את הפרשנות של רוג'רס לעקרון זה.

חש"ל. ג. מאיר :

הרי הוא אמר במפורש, להודיע שאיננו מקבלים זאת.

חש"ל. בגין :

אבל הוא מתעורר ודורש להתום על אותו מסמך, בו אנו

מקבלים אומרים: עקרון הנסיגה על-פי החלטת מועצת

הבטחון. הרי רוג'רס לא דורש לקבל את הפרשנות שלו לעקרון זה, אלא טוען על

הפרשנות, ואנו קבלנו זאת ואחר-כך מבקש להתום על מסמך זה, ואז שר הבטחון אומר:

מה דורשים מאתנו? - עקרון הנסיגה.

חש"ל. קול :

אתה אומר, שקבלנו את עקרון הנסיגה, ואחר-כך אתה

טוען כך?

חש"ל. בגין :

אני אומר שקבלנו זאת?

אתה מכנים לי מצד שמאל "מלוקן" כזה, שאפשר להתפוצץ!.

אני טוען כלפי החברים, שאתם צדתי שלוש שנים:

בהתימה על מסמך זה אין לקבל את פרשנותו של רוג'רס. אנו הולכים על-פי לחץ

אמריקאי, שבאחד הימים מוכרח לבוא עלינו, ולהביא אותנו אלצמא לסכנה, שנחגלגל

אליה, אם כי לא מיד, אבל עם אינו חי על זמן שאול. אנו כולנו אמרנו, שיהיה זה

אסון אם יתגשם הדבר, אבל אומרים לי - שלא יתגשם...

מספר חברים אמרו כאן, שמא יאמר נאצר "לאו". הם התפללו

וייחלו, שאולי הוא יגיד לאו, אך לא כך קרה.

רה"פ ג. מאיר:

ברבור אמר בפורש שהוא יגיד "לאו", ואנחנו אמרנו, שאיננו מאמינים בזה.

השר מ. בגין:

האמריקאים אמרו זאת. האימרה הזאת, המקובלת, שהערבים יצילו אותנו מכל צרה ומצוקה - לא חלה כאן. אני אמרתי, שאני רועד ומחושש שמא יגיד "כן". מספר חברים אמרו, שאולי יגיד "לאו". מכל-מקום, העמריקאים חשבו כך, והוא אמר "כן".

אומרים לי: מה אתה חושש ודואג? הערבים לא יקבלו כל דרישותינו ואנו לא נוותר על דרישותינו, ולא יצא מזה דבר. אשאל את השאלה הבאה: ראש-הממשלה אמרה, שאם תגיע השעה, ונראה סיכוי לעשות שלום, אני מוכנה לפרק את ממשלת הליכוד הלאומי, כאשר חלק מהממשלה יגיד, שזה אינו נראה לו. יתכן שאז, ממש משהו היה אומר לממשלה: השלום שמביאים אנחנו - אינו שלום. אם ישנם חברים האומרים, שבלי עזה ורמת הגולן - השלום לא יהיה ועל-כן אינם מוכנים לוותר - פירוש הדבר, שאף כי השלום הוא תקוותנו העליונה, ויש דברים שאיננו יכולים לוותר עליהם לפי שיקולי חברים אחרים, אזי אפשר היה לומר, שגם יהודה ושומרון אינן יכולות כבר להביא את השלום. כי ישנה בית-לחם, ישנן קיושיות על ירושלים וכו'. אבל אנו אומרים שלמען האילוזיה, למען המציאות, לפי דעת החברים, של שלום שצריך לבוא - עושים כל זאת. אבל כאשר אומרים לי, שבלאו-הכי לא יצא מזה דבר ושלום לא יהיה, גם אם נחתום על זה, אנו הולכים למלחמה ותהיה שפיכות-דמים ותהיה התעלה ועוד ועוד, אזי למען לא-שלום, לא אילוזיה של שלום - אנו נותנים שטר התחייבות כזה, בפני העולם כולו?

האם למען זה סרבנו במשך שנתיים וחצי לעשות זאת?

ולפני ארבעה שבועות סרבתי לעשות זאת, והסתכנו בלאו נוסף לדרג העליון של אמריקה. - אם כי הוזהרנו שהדבר הזה יתנקט בנו. לכן, מדוע לעשות זאת? מדוע לשבור את כל המדיניות שלנו ועקרונותיה, שקבלנו אותם שינו ולומר לאמריקה "הן", כולל הסייגים,

אחר שאמרנו על זה "לאו" מוחלט?

אם כך, מה תהיה אמינותנו בעיני האמריקאים? ניכסון יודע היטב מה הוא דורש. הוא אמר, שזו תהיה החלטה מאד קשה. מדוע עלינו לעשות זאת? - זו שאלתי. מסקנתי, אימא, היא, גבירתי-ראש-הממשלה: הבה ונדון ונחליט על הדבר העומד באמת על סדר-היום; - זו הטיוטה של יארינג. כי לזה נדרשים אנו לתת הסכמתנו. לא לתכנית רוג'רס ולא לנאצר - אלא ליארינג.

אין כאן איש הנותן הסכמה לתכנית רוג'רס. נכון - ויקטור שמטוב? (השר ו. שמטוב: נכון) .

אבל אנו לא נדרשים לומר זאת, אלא זה תייר, שעלינו להשתתף להסמיך את יארינג להודיע חכניתו לאו טאנט בשם מצרים, ירדן ובשמנו. על כן, הממשלה תחליט ותדון אם לא לאאאאאא לבטל את הנייר הזה. אם היא תחליט על כך בשלילה - נשב ונדון - מה כן. שאלתי במשך יומיים את חברינו, שייצגו את המערך, את הרוב בממשלה: אפשר לבטל זאת? - לא. אפשר לדון בזה? - הרבצתי מליצות אנגליות שונות - ונאמר "לאו". אף מלה אי-אפשר לשנות כאן. פירוש הדבר, שהחברים המייצגים את הרוב, דעתם היא שעל זאת צריך לחתום, כלומר: לתת אסמכתא. אם כך, מה שאנו נעשה כאן - אינו קובע. אני חושב שאנו הולכים לקראת אסון. אני חושש, כי זה שינוי יסודי של כל היסודות של מדיניותנו.

אני משתדל להזהיר ולשכנע, שלא לעשות זאת,

ושחדבר יתקבל על דעת כולנו. אם נחליט להסיר נוסח זה משולחן הממשלה, כלומר: להחליט ולהודיע שאת זאת איננו מקבלים, אזי נפתח את מוחותינו ולבוותינו במליאה, בועדה מיוחדת ונעמול כולנו על נוסח, שאולי יתקבל על דעת הכל. אי מודה, גבירתי ראש-הממשלה, על הסבלנות והאדיבות, אבל 120 חברים מחכים לי במרכז המפלגה, ואחזור בעוד שעה להשתתף בישיבה זו.

רה"מ ג. מאיר:

שאלה אחת לי אליך: נניח, שאין גייר אחר, והנייר

הראשון שמקבלים אנו, המפרש מה היא מדיניות אה"ב, זה

מכתבו של ניכסון. האם היית מקבל זאת כמדיניות אה"ב?

השר מ. בגין:

גברתי, מכתבו של ניכסון כולל פסקות ברורות מאד, ואלה

הן: עד להסדר - אל תזוזו.

רה"מ ג. מאיר:

אנו קוראים במכתב לאמר: "אין לדעת שיש הסדר על דאית,

~~ודי ודל נאח אכסס - - -~~

"I want to assure you that we will not press Israel to accept the aforementioned positions of the UAR. Our position on withdrawal is that the final borders must be agreed between the parties by means of negotiations under the aegis of Ambassador Jarring."

השר מ. בגין:

זו טענתי: אם הם רוצים "נגושיאיישן אנד אגרימנט" -

ניחא. אבל כאשר הוא מבקש ראייה מחדש של הגירות - -

רה"מ ג. מאיר:

שכח את ה"מיימרט". אחת לא שוכח את רוג'רס וכן גם אני.

אבל אם אה"ב תאמר לנו כך: המדיניות שלנו היא זו: "באונדרים אגריד ביי

נגושיאיישנס בטוויין דה פארטיס" - הרי זה אחד מקווי היסוד של הממשלה.

השר מ. בגין:

זה לא בדיוק כך, אבל קרוב לזה.

רה"מ ג. מאיר:

אין לי זכרון כפי שיש לך, אבל גבולות בטוחים, מוכרים

ומוסכמים על-ידי מו"מ ישיר - אלה הדברים שנאמרו על-

ידי הממשלה. זה דבר אחד.

"We will also ~~adhere strictly and firmly to the fundamental principle that there must be a peace agreement in which each of the parties undertakes reciprocal obligations to the other and that no Israeli soldier should be withdrawn from the occupied territories until a binding contractual peace agreement satisfactory to you has been achieved.~~"

זה נותן מקום ~~לגבול~~ גדול בינינו ואמריקה - מה מספק

אנחנו? לא שכחתי את רוג'רס, אבל הבח נחשוב לרגע, שהנייר הראשון שאנו מקבלים -

רמ"ט ג. מאיר:

זה הנייר של ג'ינסון. גם אז, אם אתה וגם אני - בשום פנים ואופן לא היינו רואים בזה דבר, שאם כך - אזי כל מה שאנו רוצים ניתן לנו על פניו של כסף. אך מה הייתי רואה בזה? - אני הייתי רואה בשה, שאנו יכולים ללכת לפו"ם ואם יש לנו סינימום של תבונה, ודאי יהיו חילוקי-דעות בינינו והאסריקאים, ונזילחם עם האסריקאים, ובינתיים - איננו שוכרים את הקשר שיש לנו עם אמריקה בשטחים אחרים. כל אדם שיש בו תבונה, צופה את הדברים כך.

סתוך הנחה, שאיננו הסכתב של רוג'רס;

השר ז. ורטהייט:

רמ"ט ג. מאיר: אני שואלת אותך, וזה דבר דמיוני: אם אני כותבת לאחד מחברי ספ"ט, שאמר בישיבה שהיתה לנו, שהיורד שלנו - הינו (ולא במרכאות) נשיא ארה"ב, וכך עלינו לראותו, אז אני חושבת גם כן שאפשר לומר כך. אני כותבת לו ואומרת כך: הממשלה רוצה לדעת, מה שכתבת בשדר אלינו - זו מדיניות אמריקאית?

אם לא כן - הרי כל מה שהיה במשך הזמן, כאשר דחתה הממשלה תכנית רוג'רס א"ב, ו-ג' - יש לי תשובה על כך, אבל אני פונה אליך, הנשיא, בשאלת: אני כותבת לו, ולא שכחתי שישנה תשובה, אבל אני חוזרת ושואלת: אדוני הנשיא, ידידי הטוב, אנחנו רוצים לדעת, אחרי כל מה שהיה, אחרי שדחתה הממשלה כל מה שדחתה, ולא ששנה דעתה, ולא מבטלת אף אחת מהתביעות הללו, כי יש לה קווי-יסוד וישנה הכנסת ועתה אננו רוצים לדעת: המדיניות הזאת, - האם היא מדיניותה של ארה"ב? (השר ז. ורטהייט: או מה?) אני שואלת אותך, ואיני צריכה סיוע לאיים עליו.

אני מוכרח להשיב עתה או אחרי שאחזור ממרכז חרות?

השר ז. ורטהייט:

אם הולך אתה עכשיו למרכז חרות - אני רוצה לצייר אותך לדרך...

רמ"ט ג. מאיר:

בידי מסמן שהתקבל עתה: "האיש שנתבקש להביא תשובה,

חוזר והדגיש, שהנשיא חוזר ומדגיש, שכל אשר כתב לראש-הממשלה - שהי מדיניות ארה"ב.

אני חוזרת ואומרת לך פעם נוספת, כדי שלא תחשוב אותי
לטפשה גדולה יותר מכפי שאני באמת... אני, אחרי הדברים האלה, אין לי שמץ של ספק
- אך הוא בשום פנים ואופן לא יוכל לומר, שרוג'רס הודיע בדצמבר כך וכך ובאוקטובר
כך וכך וב-19 ביוני - דברים אחרים.

לכן, נשאלה השאלה: אדוני הנשיא, זו מדיניות ארה"ב?
ובמדיניות זו, כאשר נגיע לאיזו תכלית - יש לנו חילוקי-דעות, אבל אל תזכיר
לנו את כל הדברים שנאמרו בכל התאריכים הללו, בדברי רוג'רס.

השר מ. בגין: את רוצה תשובה עכשיו?

אשיב כאשר אחזור. בדרך אחשוב על תשובתי. יש לי
תשובות רבות. בינתיים תני לי את המסמך, כדי לצטט ממנו במרכז הרוח.

רה"מ ג. מאיר: לא, חס-וחלילה. אני יכול ה לתת לך את המשפט הזה בלבד.
המסמך כולו אינו מתאים כל כך לציטוט, ועלי להפנות
לשומת לב החברים לכך.

השר מ. בגין: אני רוצה להשיב לשאלותיך.

רה"מ ג. מאיר: אם לא תקשיב למה שפ שיאמר כאן על-ידי החברים - מה
סעם בדיון?

השר מ. בגין: חוץ עשרים דקות אסיים דברי במרכז, ואחזור הנה.

(השר מ. בגין עוזב את הישיבה)

רה"מ ג. מאיר: ביקשתי להודיע לנשיא, שקשה לנו מאד להחליט. לולא
איגרתו של הנשיא - היה המצב קשה בכלל, ואיני יודעת

כיצד אפשר היה להכריע. אבל אני יכולה לומר לממשלה, שמדיניות ארה"ב היא
כפי שהיה בשדר הנשיא? ואתם שמעתם את התשובה, והיא לא ניתנה מיד על-ידי האיש
שנשאל. הנשיא ישב בקליפורניה והאיש בבית-הלבן. הוא לא אמר מיד "כן". לו היה

משיב מיד בחיוב, הייתי מקבלת זאת בספקנות רבה. הוא התקשר עם הבית הלבן בקליפורניה והחזיר את התשובה לאחר שקיבל משם תשובה.

חשר ז. שרף: כלומר, את יכולה לומר זאת לממשלה?

רה"מ ג. מאיר: כן.

חשר א.ל. דולצ'ין: את יכולה לומר, שזה מבטל את כל המכתבים של חג'רט?

רה"מ ג. מאיר: כאשר נדון - אציע לממשלה, שבחשובה שלנו, בהחלטה,

נכתוב לניכסון ולרוג'רט ונגיד במפורש מה שאמרת

לפני רגע, כאשר קבלתי תכנית רוג'רט, ו בדצמבר ובמרץ. וכן אאאאאאאא

לגבי הטוקינג פייפרס" מ-19 ביוני, וכפי שידוע לך - על כל חניירות הללו

אמרנו - לאו. אנחנו מדינה דמוקרטית: הממשלה הזאת אאאאאאאא מיוסדת על קווי-

היסוד שלה. קווי-יסוד אלה אאאאאאאא הוצגו בפני העם, ועליהם קבלה את אאאא

הכנסת. הכנסת החליטה את ההחלטות הללו על החשובות שנחנה לגבי כל-מיני הצעות

של רוג'רט. עתה אננו רואים את המדיניות של הנשיא, כפי שבאה לביטוי בנייר זה

(השר י. אלון: פלוט ההבהרות הנוספות) כן, ואנו רואים את מדיניותך כמדיניות

המוסמכת של ארה"ב.

דבר שני: יהיו לנו עוד הבהרות והסתייגויות ובירורים,

כל מה שיעלה כאן. כל זה יהיה "און דה רקורד". והיה ונקבל תשובה, שרוג'רט

אמר כך וכך - אזי, קודם-כל - זה לא יתקבל, כי ישנה תשובה מוסמכת מהנשיא

אבל אם זה יתקבל - לא נקבל זאת.

אם זה יתקבל - אני אבקש את מיתקה (הקצרנית) להדגיש

זאת בדיו אדומה וירוקה - שאיני חושבת שאם זה יהיה כך, כפי שאני אומרת שזה

יתקבל, שאחר-כך אין בכלל מה לדאוג והכל יסתדר מעצמו.

אינני מקבלת - לא את הניסוחים של רוג'רט ולא את ההצהרות

ולא את המבוא שלו, לא ב-19 ביוני, ולא אף נייר אחר של רוג'רט, אף אחד לא!

עתה ישנה הצעת שר הבטחון ויתכן שישנה גם הצעה אחרת,

וצריך ~~לשבת ולדון ולחשוב בכל זאת~~, כיצד יוצאים אנו מהעסק הזה של -

לא של המבוא לדוג'רס, אלא מה שיארינג צריך להודיע לאו טאנט.

כל אחד מאתנו ישמח ודאי אלף שמחות אם אפשר יהיה להוסף

ולנסות וכך הלאה. על כל פנים, צריך לנסות. לזה נחוץ תנאי נוסף אחד,

וזה אינו תלוי כבר בניכסון, אם כי בסופו של דבר - זה תלוי בו, אך זה תלוי

עתה בנו.

רבותי, כל השמחה הגדולה הזאת היום, כאשר הורדנו את אר

ארבעת המיגים על יושביהם, - זה צריך להיות דבר טוב, אבל מה פירוש הדבר?

מה פירוש הדבר, שטייטס טוביטיים, במיגים טוביטיים יצאו ליירט אותנו?...

לא הלכנו לשדה התעופה שם, כפי שהסביר לנו חיים בר-לב, להחקיף אותם.

הם באו כאשר אנו עסקנו בעסקינו שלנו על התעלה. לא אנו

על-ידי סימן ולא על-ידי רמזים, אלא ממש. יושב כאן איש, שאינו הפחות מסמך בינינו

לניני בטחון, אבל הוא ^{אינו} בעל מקצוע בבטחון בלבד, והוא מבין לא מחות ממני.

מה פירושו של המוז'יק הזה... כיצד הוא החלט עם עצמו עד שבת, והתווכח עם

חיים אם לעשות או לעשות זאת? ~~אצאצא~~

יותר לגלות סוד על אותו היום: אחרי שיצאנו מהממשלה,

השר מ. דיין:

עם חותמת הממשלה, שמותר לעשות זאת, אמרתי ~~אצאצא~~

לאנשי המטכ"ל: אמנם, קבלתם אור ירוק, אבל אני רוצה לפע לראות את התכנית

שתכינו. הם הכינו תכנית יפה. אמרתי להם: אתם יודעים מה? - ~~אצאצא~~

אני רוצה שהמטוסים שלנו לא יתרחקו מהקו הזה (מראה על המפה). אחת מהשתיים: אם

הם לא יבואו - מילא; ~~אצא~~ בבנין הארץ תתנחמו... לא באו - אזי לא באו. אם מנוי

ובמור אתם לבוא - הם יבואו גם הנה. אתם - אל תוציאו את הדוב מהמדבר. כי התכנית

היתה כזאת: ירדתי לחדר-המלחמה, וההימור אם יבואו או לא היה גדול, כאשר שני

מטוסים שלנו עסקו בהפצצה בשטח כאן, ומכאן יצאו הרוסים, כאשר אנו מפציצים את השטח. עברו שבע דקות, והם עלו לאויר. כל זה קרה כאשר אני עדיין יושב שם, ומקווה, שהם אולי לא יגיעו עד הסוף או לא יעשו אותן פעולות, שמשמעותן הטכנית היא "כניסה לקרוב. וזה - קודם-כל - זריקת מיכלי-דלק נוספים.

לכל מטוס כזה יש מיכלי דלק נוספים. כל זמן שהוא טס - זה מכביד עליו, והוא שומר אותם. כאשר נכנס הוא לקרב - הוא משתחרר מהם, ואז גדלה מהירות טיסתו, וכאשר מטוס זורק את הבידונים שלו, פירוש הדבר, שהוא יוצא למלחמה.

לא הועיל כלום, והם התקרבו וזרקו את הבידונים ועלו על המטוסים שלנו וכאן, היום, כפי שתאר זאת הרמטכ"ל - קרה הדבר. אך לולא סיכנו את חמשת הק"מ האחרונים הללו - הייתי שמח מאד.

רה"מ ג. מאיר: לפני שבוע או עשרה ימים ישבנו בביתי על ענין מטוסיים, ואותו ויכוח ששמענו כאן - היה כבר אז בביתי, בין חיים בר-לב ומשה דיין. והנה, היום - מצד אחד אם קרה הדבר, מוטב שתוצאותיו היו כפי שהיו, ולא - חס-וחלילה - הפוכות... אך מה מבשר לנו הדבר!?!...

השר ז. שרף: זה אינו סוף-פסוק היום.

רה"מ ג. מאיר: מה זה מוכיח? האם יש למישהו סביב שולחן זה עוז לראות עצמו מוסמך מוטריה, אם ניתן לומר כך, לומר לנו היכן יהיה הגבול של המוז'יקים הללו? לי - אין.

כל הזמן אומרת אני, שאיני חושבת שהם העמידו לעצמם יעד להרוס את ישראל. אבל בדרך להשגת יעדים, שמעניינים אותם - הם יכולים גם לנסות לעשות זאת.

שאלתי היא, - אלהים שלי: עם מי מנהלים אנו כאן קרבות?

אני יכולה לשכוח זאת? אני רוצה להודות, שבכאב-לב הולכת אני לזה, ולא בשמחה,

בשום פנים ואופן - לא!

אם כן, מה עלי לעשות - הרי מוכרחה אני לראות, אם כי פ
כואב לי הלב. אך במידה והראש המקובץ אצאָ סביב שולחן זה לא יעשה לעצמו את
החשבון - מול איזה כוח אכזרי, ברוטלי כל כך עומדים אנו והאם מותר לנו להישאר
בודדים מול הכוח הזה - הרי שלא מילא את חובתו.
אני יודעת שישנה קונצפציה, שארה"ב רוצה שנעמוד בזה.

יפה, אבל מה אנו יודעים על כל הנעשה בארה"ב? אני בטוחה, שכאשר קנדי הלך
לויאטנאם, ולא ניכסון, ואני בטוחה שהוא הלך לשם, בצדק, או שלא בצדק, אבל
היה נשיא ארה"ב וחשב שיש לארה"ב אינטרסים בויאטנאם, וג'ונסון אחריו חשב גם
הוא כך. ומה קורה שם עתה? ניכסון מחפש, עושה "שמיניות" באויר ועומד על
ראשו ומתמרן כיצד לעזוב את ויאטנאם, בידעו מה משאיר הוא רחריו, ואל יספרו
לי מעשיות, שזו ויאטנמיזציה של המלחמה, ושהם עצמם יבנו על עצמם.

מדוע הם יוצאים משם? ניכסון אינו מקבל את הדעה, שהם
צריכים לצאת. העם הוא כזה, שאינו רחצה בכך. הם לא רוצים בזה וחטל.
היות ואין זה משטר של נאצר, - נאצר יכול לסגור את
תחנת הרדיו ואז אין מדברים נגדו בארצו. באמריקה אין אפשרות לעשות כך. מהיכן
יכול להיות לי הבטחון, שאם כי הוא רוצה שנעמוד, וזה יפה מאד מצדו, למרות-זאת
הניו-יורק טיימס, שאינו איזה סמרטוט חסר-ערך שם, אינו חושב שאמנם צריכים
האמריקאים להגיע עד מלחמה במזרח התיכון.

לכן, יש לי קונצפציה הגיונית, יפה, אבל יש בזה פגם.
אין לי בטחון, שהיא הקונצפציה של ארה"ב, של הסנט האמריקאי, של הנשיא.
לפי דעתי הנשיא הוא גיבור, כאשר בתוך אטמוספירה
זו הולך הוא כפי שהולך והגיע גם לסלביזיה.

אני יכולה ללכת לטרפד את זה ולומר לו: יפה מאד, אבל
תעשה זאת, תן לנו כל מה שאתה רוצה לתת לנו, ואנו רוצים שתתן לנו, אבל איננו
משחקים כאן. הלוואי והיה נענה לנו בזה.

הלואי. הלואי זה היה כך. יכול באמת מישהו להגיד כאן שהוא בטוח בזה?
לא שהוא היה רוצה בזה, לא שהוא היה אומר שלו היה נשיא ארצות-הברית בזה
כך, היה טוב. מה לי לעשות? - אני מודה ומתוודה, אני בפני המוז'יק, אינני
הוצה לחכות שישלחו את הצי הסיי ומהרינט; יסלחו קודם כל את השיליים והמצבות
והמטוסים וכל הדברים האלה. זה בידיהם ולא בידי. הם גם אינם צריכים להודיע
שהם מפסיקים את המסלוח. אבל נכון הוא - והשר דיין יתקן אותי אם זה
לא נכון - שיש דברים שהם צותנים לבו ע כסיו שבזמן רגיל היינו מקבלים
תשובות: בעוד שלושה חדשים, בעוד ששה חדשים, בעוד שנה, זה ביצור...

בעוד עשר שנים. את הפודים עם החסימה

השר פ. דיין:

האלקטרונית לא היינו מקבלים מהם בחלום,
וגם לו היינו מפתחים זאת בעצמנו, זה ענין לעשר שנים. יש לי לב על ארצות-
הברית. ביקשנו את המכסיר החשוב ביותר, זה הפודים שתולים על המטוס בשביל
חסימה אלקטרונית. ביקשנו 26 פודים. הם שלחו לנו 32. הם אמרו שאין לנו
די חלקי חילוף, וזה דבר שמתכלה ולא נוכל להרכיב אותו. ביקשתם, אמרו,
26, קחו 32, כי אם חלק יתקלקל, אנחנו תצטרכו בינתיים להדביק חלק אחר
למטוס. אני לא זוכר שזה קרה לנו עם ארצות-הברית. הם אמרו: אנחנו מבינים
יותר מכם, אתם צריכים יותר.

האם יש לנו הבטחה מהם שמוכרחים. לא חשוב

היו"ר רח"מ ג. מאיר:

אם כל הניתוח היה בדיוק כמו שאמר השר בגין.

בניה שניתוח הזה נכון. נו? אי-אפשר לשים פה נקודת. צריך להמשיך.
מוכרחים להמשיך. היום קראתי באיזה שהוא גיר שאיש צבא אמר סורי נסע
לפקין וחזר עם התורה של מאו והביא אקסמפלר אחד מתנה גם לרמטכ"ל הלבנוני.
עם מי הם לא יתקשרו ואיפה יש ששן שהם לא יהיו מוכנים להתקשר אתו? הכל
נגד הקומץ הקטן הזה שנקרא עם ישראל במדינת ישראל. זו לא הסמחה הגדולה
ביותר לקבל זאת. אבל לי אלוהים לא הבטיח שבארץ הזו יהיו לי רק שמחות.

יכול מיסתור לומר את ההיפך כמה שאני

אומרת, שהם יתנו לנו. מדוע? אם אין בשחון שיתנו - ו-99% לפחות, אם לא יותר
יש להניח שלא יתנו - מי שאומר כך, לא יכול להסתפק בנתינתו. הוא מוכרח להגיד
מה יהיה אם הצד השני יגיד: בבקשה, לא? - לא. ברבור אמר שהם מכירים את
אמצעית בעקרון סמדינת ישראל אינה גרורה של ארצות הברית, והאם אנחנו מוכנים
להכיר בעובדה שגם ארצות הברית א ינה גרורה של מדינת ישראל? אמרתי שבצער
רב אני מוכרחה להסכים לכך.

זאת הבעיה ואין פכרוח ממנה על ידי בנתינתם

של דוקומנטים. זה חשוב מאד, זה מענין מאד, זה יכול להיות נכון מאד, אבל
לברוח מכך - לא. אי-אפשר לה גיד נגד הממשלה הזאת מהיום הראשון אחרי הפלחמה
שהיא לא עמדה ולא אמרה "לא" ולא קיבלה דברים שלא רצתה לקבל. אבל סביבנו
זה לא היה כך שקיבלנו דוקומנטים והחזרנו דוקומנטים וזה הכל. עוד איזה דבר
התרחש בסביבת והגענו להיותם. ברגע הראשון ששמעתי, אמרתי: יופי. אבל אחר
כך צריך לשאול: האם זהו? בזה זה נגמר? האם זה הקרב האחרון? איך אפשר
לרצות או להיות נכונים להשאר כך פנים אלפנים עם מה שהערכים ה יום. מה
הם מבטאים? הם לא מבטאים רק ערכים. להישאר פנים אל פנים וטאנחנו נהיה
נקיים ושהורים ולא נהיה מוכנים, באמת בשברון לב, לזוז לאיזו עמדה שלא
הייתי רוצה אותה? לא הייתי רוצה לעשות זאת. אני מודה שלא.

אני מתיחס בדברי לדבריו של חסר בגין.

חסר א. אבן:

אם כך, אני מציעה שתחכה שיכנס לישיבה.

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

הויכוח בו פתח חסר בגין הוא בעצם ויכוח

חסר ש. חלל:

בין עתיד ישראל או נצח ישראל לבין

בשחון ישראל. הייתי אומר שבין יכולתנו לעמוד היום בתוך פציאות פוליטית
וצבאית כאחת. אינני מתכחש לכך שיש בדבריו דברים שיש בהם הגיון מכללה.
אלא שהגיון הזה אינו יכול לעמוד בכל מבחן, אם השאלה הקונקרטית שאנחנו

-161/

עומדים בפניה היום היא יכולתנו להמשיך לעמוד, גם כדי להמשיך לקיים את העמדות שלנו וגם כדי להבטיח את קיומנו. זו בעצם הבעיה. הבעיה הזאת היא השרגדיה שהוא הציג. חסר בגין סאל לפה קודם אמרנו על דברים לא ועכשיו אומרים כן. אין כל ספק שיש דברים לגביהם אפשר להוכיח שקודם אמרנו לא, קודם במנענו מלומר כן, והיום זה מסתמע. הייתה נסתתבה" הזה מורכב מסני דברים. האחד הוא המציאות כפי שראש הממשלה תארה אותה. הייתי אומר זאת בצורה קצת פופולרית, שאם בתקופות קודמות, כאשר עמדנו בפני עימות קשה עם ארצות חברית הייתי אומר שיש לנו שווה תימרון, הרי שהיום המצב שונה. לפני כן היה מצב שתוך חצי שנה או שנה יכולנו לומר בליבנו, שתוך מאבק ידידותי עם ארצות-חברית, נוכל להביא אותם במרוצת חצי שנה או שנה להכיר בצדקתנו והם יווכחו לדעת שהם שעו בהערכות שלהם, כפי שאמנם קרה לאחרונה. היום שווה התימרון שלנו הוא אולי ששה שבועות, לא ששה חדשים ולא שנה. במצב בו אנחנו נמצאים אפשר להמסיל אותנו לפי שנוסע במכונית ויש לו כמות דלק מסויימת והוא יודע שהוא מתקרב לקו האדום מבחינת כמות הדלק. אין כל ספק בליבי שאנחנו נתונים כעת במצוקה שלא מאפשרת לנו את אותו מרחב תימרון שהיינו נתונים בו קודם לכן.

את הנקודה הסניה של הסוגי אומר במלוא

הפסדות. אני חושב שאנחנו מתמרנים כרגע לעמדה פוליטית לא נוחה, לא רק צבאית. בכל הקומפלקס של רוג'רס א', ב' ו-ג', אנחנו נתונים בעמדה לא נוחה. אפשר לשבת ולעשות ניתוחים אם אפשר היה למנוע זאת או לא, האם זה היה מחוייב המציאות או לא. בעניין זה אפשר לציין נקודה אחת, אפילו בעובדה שקבלנו בסעתו את ההצעה לא לפרסם את תשובתנו ולא להילחם באותם אלמנטים שליליים בתשובתנו. זה יצר את המצב של היום, שכאשר הפורמולה הזאת התקבלה על דעתם של הרוסים ודעתם של המצרים, היא הפכה להיות פורמולה שאינך יכול עוד להילחם בה, היא קיבלה הילה בשלמותה.

הם שלחו זאת סימולטנית גם להם.

היו"ר רח"פ ג. מאיר:

השר ש. הלל:

נכון, והיה בתוכנו ויכוח אם בכלל

אנחנו צריכים להשיב. אני חושב שהיום

אנחנו מטורים מלופר שטוב עשינו שהשבנו את אותה תשובה, כי היא שינתה באופן
די רדיקלי את העניין.

השר י. ספיר:

איזו תשובה?

השר ש. הלל:

את השר שהשבנו לביקסון. אני מצטער

שקבלנו את החלק השני של הבקשה, וזה

לסמור את התשובה שלנו בינינו לבין עצמנו או בינינו לבין האמריקנים, משום
שלפי דעתי אם היינו נתונים במצב של מלחמה עם ההצעה הזאת בחלקים האבסורדיים
שבה, יכול מאד להיות שאפשר היה לשנות בה משהו או אפשר היה אפילו להביא
את האמריקנים להסכים. כרגע יש מצב עובדתי שלהצעה הזאת הסכימו הרוסים,
הסכימו המצרים, הסכימו הירדנים, ואנחנו לא יכולים עוד לגעת בה. אנחנו
נתונים במצב איסטרטגי לא נוח.

היור רח'מ ג. פאיר:

יכול להיות שאתה צודק. אבל העובדה

היא שכל מה שהתרחש עכשיו התרחש

בתוך התקופה הזאת.

השר ש. הלל:

אני מסכים שבזה שהשבנו את התשובה

הקודמת לביקסון, הצלנו את עצמנו ממצוקה

הרבה יותר גדולה. לפי דעתי הקדושה של כל מלה וכל תג בהצהרה הזאת, נובעת
במידה מסויימת מכך שאנחנו היינו חייבים לקבל על עצמנו לסמור את התגובה
הזאת. אבל הטאלה הזאת אינה עד כדי כך עקרונית שאנחנו לא הויכוח עליה.

השאלה היום איננה אם אנחנו שבעי-

רצון או אנחנו רוצים להילחם בהצעה הזאת. השאלה היא מה דרך המלחמה.

איננו יכולים להילחם בהצעה הזאת בהתקפה מצה. אני חושב שמשמעות הדבר היא

איבוד לדעת מכל בחינה ובחינה. אנחנו לעומת זאת, יכולים בהחלט לבטות לקעקע את היסודות הסליים שבחצעה זאת לא על ידי התקפת מצח אלא על ידי פגיעה באותן נקודות התורפה שיש אצל הצד השני.

הסר י. טפיר:

למה אתה מתכוון?

הסר ש. הלל:

אני מתכוון לערבים עכשיו. אנחנו יכולים

לנצל את נקודות התורפה שיש אצל הערבים

על מנת לסלק את כל אותם אלמנטים סליים או להעמיד אותם במצב כזה שהם יהיו נתונים במצוקה ולא אנחנו. התקפת מצח במצב זה, משמעותה מבחינתנו נזק כבד מאד ואולי איבוד עצמנו לדעת.

הסר י. טפיר:

התקפת מצח נגד מה?

הסר ש. הלל:

נגד החצעה כפי שהיא קיימת היום. התקפת

כזו, אני חושב שתגרום לנו נזקים כבדים.

אני בטוח שיש רגישות רבה אצל המצרים לגבי מספר נקודות וככל שאנחנו נעמיד

אותן ונדגיש אותן, זה לא רק יחזק את העמדה שלנו אלא יחייב אותם בעצם

להוציא את הראש שלהם מתוך המחפורות שבהן הם נמצאים. הם נמצאים כרגע

מחומרים. יש לנו דרך להכריח אותם להוציא את הראש מהחפירות האלה. וזאת על

ידי אמירתנו דברים סיכוליים להתקבל על דעתו של העולם וגם על דעת הציבור

שלנו. אם בצורה פומבית ייאמר: אין אנחנו מעלים על הדעת שבנהל מסא ומתן

על שטחים חסיים לטוריה, עם המצרים או על ידי המצרים. אני חושב שזו

אמירה שנאצר יהיה מוכרח להתייחס אליה. נאצר מנסה לרכוש לעצמו אפושטרוסות

לגבי הענין של הטורים ורמת הגולן. וכאשר נאצר היה נתון לפני זמן מסויים

כלחץ, הוא חזר והדגיש שבעיניו רמת הגולן יותר חשובה מכל סיני גם יחד.

שהוא קודמת לסיני. והוא חזר ואמר: לא בא בחשבון שום הסדר עם הישראלים

ללא נסיגה שושלית מכל חשש. יש כאן עקרון שאפשר לומר אותו גם לאמריקנים

וגם כלפי חוץ, כדי להכריח אותו להוציא את הראש מהחפירות. אנחנו לא ננהל

סוּם מִטָּא וּמִתֵּן עַל רִמָּת-הַגּוֹלָן, אוֹ עַל כָּל שִׂטָּה שֶׁל רִמָּת הַגּוֹלָן, אֲלֵא עִם הַ סוּרִים
בְּלִבָּד וְלֹא נִסְכִּים בְּשׁוּם פְּנִים וְאוֹסֵן שֶׁמַּצְרִים תִּמְנֶה אֶת עֲצֻמָּה אֶפְרָוִרָפוֹס לִגְבִי
רִמָּת-הַגּוֹלָן.

הַסֵּר מ. דִּיין:

אֲנִי רֹצֵה לְהַצִּיעַ לָךְ לֹא לְהִיטֵב עַל כֵּךְ

שְׁבִרִית-הַמוֹעֲצוֹת לֹא תוּכַל לְהִסְפִּיעַ עַל

סוּרִית שֶׁתִּגִּיד שֶׁהִיא מִקְבֵּלֶת אֶת הַהֲצָעָה. יֵשׁ לִי עַל כֵּךְ אִי־שׁוֹרֵמֶצִיָּה.

הַסֵּר ש. הלל:

אֲנִי לֹא מַצִּיעַ זֹאת כְּדוּבֵר אֶחָד וִיחִיד.

יִכּוּל לְהִיּוֹת שִׁישׁ הַצָּעָה כְּזֹאת שֶׁל הַרוֹסִים.

אֲנִי לֹא בְּשׁוּחַ אִם הַסוּרִים מִקְבֵּלִים אוֹתָהּ. אֲבָל גַּם אִם כֵּן, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהַעֲבִין הַזֶּה...

הַסֵּר מ. דִּיין:

הִידִיעָה שִׁישׁ בִּידִי, וְאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהִיא

מְבוֹטֶסֶת הִיא, שֶׁהַרוֹסִים אִמְרוּ לְבִאצֵּר:

יֵשׁ לָנוּ, לְבִרִית הַמוֹעֲצוֹת, דִּי הַשְׁמָעָה בְּסוּרִית כֹּדִי שֶׁאִם יִהְיֶה צוּרֵךְ בִּכְךָ, וְהַשְׁאֵלָה

תַּעֲמוּד, סוּרִית תַּעֲשֶׂרָף לְעִבְיֵן זֶה, אֲנַחְנוּ נִבְיֵא אוֹתָם לִידֵי כֵךְ, אֵל תִּצְאָה אֹתָהּ

לְעִבְיֵן הַזֶּה, לָנוּ יֵשׁ הַשְׁמָעָה בְּסוּרִית וְנִבְיֵא אוֹתָם לִידֵי כֵךְ.

הַסֵּר ש. הלל:

גַּם בְּמִקְרָה זֶה חִיִּיבִים לוֹמֵר אֶת הַנְּקוּדָה הַזֹּאת,

גַּם אִם זֶה יִבְיֵא לְאוֹתָהּ תּוֹצֵאָה. אֲנִי לֹא מְתִיֵּסֵר

לוֹמֵר שִׁישׁ לִי שֶׁשֶּׁנֶּטֶס יִכּוּל לְחַסֵּל אֶת כּוֹלָם. יֵשׁ כִּמָּה בְּקוּדוֹת תּוֹרָפָה, וְגַם הַתּוֹסֶפֶת

שֶׁל שֵׁר הַבִּשְׁחֹן אֵין בָּהּ כֹּדִי לְהַחֲלִישׁ אֶת עֲרִכָּתָהּ שֶׁל הַשְׁעָנָה הַזֹּאת וְהַתְּבִיעָה הַזֹּאת,

בֵּין אִם הִיא תִּבְיֵא לְאוֹתָן תּוֹצֵאוֹת שֶׁהַרוֹסִים מְקוּוִים וְבֵין אִם לֹא. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה

בְּקוּדָה לְגִישִׁימִית וְאִי־נִבִי בְּשׁוּחַ אֵיךְ נֶאֱצֵר יִגִּיב עֲלֶיהָ. אֲבָל אֶת הַבְּקוּדָה הַזֹּאת אֶפְסֵר

לְחַזֵּק.

זֶה דוֹגְמָא שֶׁל בְּקוּדָה שֶׁאֶפְסֵר לְשַׁעֲוֹן אוֹתָהּ

וְאֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁעֲוֹן אוֹתָהּ בְּהִקְדָּם מְכַל הַאֲפִסֵּר.

נקודה ששפת שאני חושב שלא מנצלים אותה
 היא לומר, שאין להעלות על הדעת הסדר של שלום, בוודאי ווודאי אין להעלות
 על הדעת הסדר שיש בו מסום החלשת עמידתנו בגבול מסויים, כל זמן שיושבים
 באותה ארץ צבאות זרים בכלל, או צבאות זרים שאתם אין לנו חשכם של הפסקת
 אש. הדבר הזה ישים גם לגבי ירדן, וגם לגבי מצרים, גם לגבי עירק וגם
 לגבי רוסיה. זה עקרון שאפשר בהחלט לשעון אותו ולבסס אותו ולא חשוב מה
 תהינה ההתפתחויות של אותה יוזמה או הגלגולים שלה. לפי דעתי ככל שנקדים
 לבסס את העקרון הזה בתודה הבינלאומית ובתודה שלנו כאן, נכביד עליהם
 ונקל על עצמנו וכן נבסס את העקרון הזה, וגם אם הדברים יתפתחו בכיוון
 אחד או השני, מוטב שנבצר זאת קודם. אני מסוכנע שיש בזה כדי להכביד עליהם
 עד מאד.

בפעמים הקודמות דיברתי על כך שיש לנו עוד

דברים שאנחנו צריכים לחזק את התודעה שלהם בדעת הקהל הבינלאומית, וזה
 שאין כלל להעלות על הדעת הסדר של שלום, הסדר של גבולות מוסכמים, עם
 מדינה שלא מתחייב להימנע מקיומו של חרם כלכלי. כבר עכשיו צריך להדגיש
 ולבצר את כל אותם הדברים שבדרוש בכל הסדר בינינו לבין אחת ממדינות ערב.
 אינני בטוח שהערבים יקבלו זאת. אם יקבלו זאת - יש בזה יתרון גדול. בין אם
 יקבלו זאת ובין אם לאו, אנחנו חייבים את הדברים האלה, ומספר דברים נוסף,
 לחזק בתודעה הבינלאומית. דברים אלה יכולים, לדעתי, להיות מקובלים בתודעה
 הבינלאומית ויכולים להיות את אותם עקרונות שעליהם מושתתת התביעה של
 ישראל לגבי כל הסדר של שלום וכל הסדר של גבולות מוסכמים בינינו.

את כל מה שאתה אומר עכשיו אתה מתכוון

הסר י. ספיר:

להצמיד לענין שעלינו אנחנו מדברים?

נכון.

הסר ש.הלל:

בתוך נוסח התשובה לנ"קסון?

הסר י. ספיר:

ש. הלל:

גם בתוך נוסח התשובה לניקסון, ויתר על

כן, לא די שיהיה מכתב לוואי לניקסון.

אני חושב שראש הממשלה באותה הודעה בכנסת או בהודעה אחרת, צריכה להקדים ולומר שבעינינו אלה הם תנאים בל יעברו לגבי כל הסדר שלא יהיה ולצידן אותם הדברים שיכולים להתקבל על דעת העולם כתנאים סבירים, ואני מעריך שיש בהם כדי להכביד על הצד הערבי.

אני לא משוכנע שאם אנחנו נאמר אותם

בצורה חד-משמעית, יישב נאצר ואמר: אני על זה לא מביב. אני משוכנע שזה יחייב אותו לצאת מהחפירות, לצאת משווי המסקל ומאותה התבצרות שהוא מוכן לקבל את אש הירוש השליחות של יארינג. אין לנו ברירה אלא עכשיו לקבל זאת, בקונסטלציה זאת אין לנו ברירה אלא לקבל את אותה פורמולה שאיננו יכולים לסנות בה, אבל עלינו לנסות לעגן את ההודעה של הנשיא לעומת ההודעות של רוג'רס, אבל יחד עם זאת, ככל שנקדים ונצא בהתקפתנו לגבי אותם אלמנטים שסנחנו חייבים לומר אותם ויכולים לומר אותם, יש בזה ברכה לכל הכיוונים. אני מעריך שהדבר יכריח את הערבים להתיחס לאותן בקורות ולהגיב עליהן. לפי דעתי, עם כל חוסר נכונותנו להמשיך כאותו אפאק משחק, אבל אם מקבלים את הדברים, מה הזדמנות לבצר כמה דברים שיכולים להיות חיוביים לכל ענין.

השר בגין הסמיע טענה כאשר אמר: הנה

הערבים לא מקבלים את הדברים, מדוע נזעק אנחנו? יש לנו טענה נגדית, והיא בעיני כבוד מסקל. הוא אמר: מה הערבים מקבלים ומה לא מקבלים. אני הייתי בין אלה שאמרתי שהערבים עשויים לקבל את הדברים של רוג'רס ולא לדחות את תכניתו. השר בגין שוען שיכול להיות מצב כזה, שאולי הם יצרו את הסלב של הידברות, וכל מה שכבר הסכמנו וכל מה שכבר ויתרנו ייהפך לאחד האלמנטים הבסיסיים בכל שלב בעתיד. זה נכון. אבל לפי דעתי אם נבסס לא רק את האלמנטים השליליים שיכולים להסמך מאותה הסכמה שלנו לחידוש שליחות יארינג במהדורה זאת שהיא גרועה, אבל אם בעת ובעונה אחת גם נבסס את העמדות

הפוזיטיביות שלנו, שלפי דעתי יכולות להיקלש היטב בדעת העולם, לא רק
ביססנו דבר שלילי אלא ביססנו דבר חיובי.

מאחר שנוצרה המציאות הזאת, אני מציע לקבל

את הנוסחא שהוצעה על ידי ראש הממשלה ועל ידי שר הבטחון, להוסיף...

לאיזו נוסחא אתה מתכוון?

השר ח. לבדאו:

לנוסחא שאומרת שאנחנו מתיחסים וקובעים את

השר ש. הלל:

עמדתנו לאור הצהרותיו של הנשיא ג'קסון, תוך

דחיית ההצעות הקודמות של רוג'רס. אני מקבל את הנוסחא הזאת כנוסחא סדריכה
להצהרות אותנו בתשובתנו לג'קסון. איננו יכולים להסתפק רק בתשובה לג'קסון.
אנחנו חייבים שוב לצאת בפומבי באותם אתגרים רציניים, שאם הערבים מקבלים
אותם - זה טוב; אם ידחו אותם בשלב זה - גם כן טוב.

השר

אחסוך לעצמי ולכולכם עמל אם אומר, שאני

השר א. אבן:

מסכים המכמה מלאה לדעת השר בגין בדבר

אחד, לאומר, כי מה שמוצע לממשלה לעשות זה דבר חדש, דבר שהממשלה לא

עשתה עד כה. יש הבדל בין מה שעשינו עד כה ובין מה שמוצע שנעשה עכשיו.

אינני חושב שההבדל כל כך קיצוני ומהפכני כמו שהשר בגין מאמין. למשל,

בתחום השריטוריאלי אפרנו שהגבולות יהיו מוסכמים ולא ימצאו מעבר להם

חיילים ישראליים, לאחר שהם יקבעו בהסכם. יש רבים בתוכנו שהדגישו כי אין

אנו שואפים דווקא לעוד פליטון ערבים בתוכנו. יש מי שמסר רשימות של מקומות

מוקד שעלינו להתרכז בהגנה עליהם. בדרך כלל לא נכללה תעלת סואץ ברשימת

מקומות המוקד. העולם אינו כונה את תמונת המדיניות שלנו אך ורק מהחלטות

מדיניות של הממשלה, אלא מן התמונה הכללית של המציאות המדינית. ואחרי שאמרתי

על פי הנחיות הממשלה, ב-8 באוקטובר 1968, שאנחנו נשאף לגבולות מוסכמים ולא

- 16 -

קורי הפסקת האש ולא שביתת הנשק הם גבולות קבע, וכאשר יקבעו הגבולות בהסכם נערוך את כוחותינו בהתאם, 400 עתוננים הגיעו אלינו עם כותרת שישראל מקבלת את עקרון הנסיגה, לא מכל השטחים, לא ידוע לאן ומניין. לדעתי זה לא היה פירוש כל כך מופרך.

על כן, אם כי יש חידוש באמירת המלה המפורשת

נסיגה, אינני חושב שהחידוש הוא חידוש מהפכני עד כדי הסקת מסקנות לא מעוגנות אובייקטיבית מבחינת הליכוד הפנימי של הממשלה והעם. זה שינוי לא קיצוני ולא מהפכני. אבל היות שאני מסכים שנעשה דבר חדש, אינני חייב לצלול עמוק בתוך הדיון ההיסטורי. כאן הניתוח של הסר בגין היה מדויק בחלקו הגדול. אני חולק על סתי נקודות, האחת אולי לא חשובה, אבל השנייה קצת חשובה לגבי העתיד.

אמנם בחדש מאי/ 1958 החליטה הממשלה לא לעשות

מהלך דומה מאד למהלך המוצע, כאשר ד"ר יארינג ניסח מסמך דומה. אבל אם אינני שועה, יש בתוספת להחלטה הזאת חודעה האומרת: הממשלה רוסמת לפנייה את חודעת סר החוץ כי ההצעה הזאת אינה מומלצת בידינו, והיא תשוב לדון, אחר-כך. זהו דעה נכונה.

נקודה קצת יותר גורפת לענין היא זאת: אל

נא נהלך על עצמנו אימים לתטביך של המלה לבצע. לא נכון שהממשלה פנתה עורף לעצם המלה הזאת ולעצם המושג הזה, והיא ישתה את כוחה, ב-26 במאי 1968 לומר בכנסת, כי הביצוע היחיד הנראה לישראל הוא על ידי ארבעה מהלכים: מסא ומתן על כל הנושאים, הסכמים, חתימה על החוזה ועל כל ההסכמים, וביצוע מה שהוטב. והוספתי שזה יהיה ביצוע יעיל של החלטת מועצת הבטחון, לפי מושגינו. ועל כך חזרתי בעצרת האומות המאוחדות בנאום שאושר על ידי הממשלה.

שוב, אינני רוצה לומר שיש זהות בין מה שמוצע עכשיו ומה שהיה בעבר. אולם הקפיצה אינה נחשבונית. הממשלה מעולם לא התחייבה שהיא לא תחדש הלכה. היא לא אמרה שמה שהחליטה - החליטה; ולעולם לא תחליט החלטה חדשה. כל העמדות הללו שהשר בגין דיבר עליהן, כל אחת מהן הייתה חשובה בסעודה. מדוע עשינו את הצעדים הללו? דווקא בגלל לחץ כזה של מציאות שאנחנו מצויים בה עכשיו. מדובר על הודעת נציגנו באו"ם ב-1 במאי 1968. מדוע ב-1 במאי 1968? האם זה נבע מכך שראש הממשלה המנוח אמר: ה-1 במאי הוא ראש חודש, צריך לעשות משהו מקורי? זה היה כי עמדנו בפני סכנות אלה, בפני דיווח של יארינג על כשלון של יחותו וכינוס מועצת הבטחון כדי לפרש את ההחלטה, בעיקר בענין הנסיגה, ואז לא היו לנו הבטחות שמישהו יתנגד או לא ירתע מושן. זה היה סיכוי אחד.

סיכוי שני, שמסומ מה ההסכם על הפנשומים,

עליהם הוטכם עקרונות בינואר, מסומ מה לא זז, והתברר לנו שאין יחסים עם ג'ורג'סון בלי מודקקות כלשהי להחלשת מועצת הבטחון. על רקע זה אמרנו מה שאמרנו ב-1 במאי, והודענו על נכונות לקבל את יארינג. כל אלה היו מאמצים לסטור על הנכס הזה הסופר אותנו מבדידות, תוך מינימום של חנייתו הנחוץ.

אני מעיד על עצמי את חברי, שמעולם לא ביקשתי

את הממשלה שום חידוש בנסיגה, אלא מתוך אמונה שהסיכון שבסירוב יהיה יותר גדול מאשר הסיכון שבנוסח החדש. עכשיו הגענו לסלב חדש, יותר מכריע אבל מאתו סוג. אני מציע להיענות, לא מפני שאין כאן סיכון. המצב אינו כזה שמישהו מציע לנו דרך בלי סיכונים, ואז אפשר באמת לשאול: מדוע צריך לקבל את הדרך עם הסיכונים הללו? הבעיה היא איך לתפוס את הסיכון במיעוט ואת הסיכוי ברובו. זה מחייב מאזן בין הסיכונים הכרוכים בסירוב ובין הסיכונים הכרוכים בקבלה. הסיכונים הכרוכים בסירוב הם: המסך המלחמה מול ברית-המועצות, המסך המלחמה בערבים, תוך צמצום ביטול או החלטה הגיבוי האמריקני.

הגענו למצב בתחום זה - וזה יותר חשוב

מכל הניסוחים, והדגש על הניסוחים היה מופרז בויכוח - שהמציאות הגיאוגרפית והבטחונית היא הקובעת הרבה יותר. הגענו למצב פרדוקסלי ביותר במלחמה, שכל נצחון עצמאי שלנו, מגביר את סכנותינו. מי מאתנו חש היום, אחרי הבטחה הגדולה הזאת, אותה תחושה שחשנו כאשר משוטטים מצריים בבלון איש אינו אומר שהסיפוק לא היה מעורב בסמך של חשש. האם לא מתעוררת השאלה על דעתו, מה הערכתו לגבי הכוח הכללי של הסובייטים בדברים כאלה? אני חושש שיש לימו עם הארבעה האלה, יש לימו עם ארבעים, חמישים, שבעים? אינני יודע. מעצמה גדולה אינה חייבת להסלים. שום מדינה אינה מסלימה עם תבוסה או עם כשלון, אלא אם היא מוכרחה להסלים. מדוע היא מוכרחה? למה היא חייבת? אינני יודע מתי נגיע לאותה נקודה שנאמר לעצמנו שיש לנו נצחון. המוסג נצחון אצלנו הוא אליה וקוץ בה.

אינני מתרשם, עם כל הכבוד לשענה, שמה שאנחנו

עושים היום טובה כמה שדיברנו ב-20 ביוני. המצב אינו אותו מצב. אין להתבייש לומר לעם שמה שחשבונו ביוני, אנחנו לא חושבים ביולי. גם זה מותר. לא כל שכן אם המציאות נשתנתה ביסודות. כמה היא נשתנתה? שבמקום לסבור את ראשנו על מלים חדשות, על מעורבות או אפילו על התערבות, נאמר בגלוי לאב שאנחנו נמצאים ביחסי מלחמה עם ברית המועצות, וההיסטוריונים הקלפיים היו קובעים אתהיום לפריצת המלחמה הזאת. היום היתה בפעם הראשונה התנגדות, לא בתאונה, בין כוחות מזוינים וחילופי אש והפלת קרבנות. אנחנו יושבים סביב השולחן הזה כאשר מלחמה לנו עם ברית-המועצות. כאשר כל בעית קיומנו וחלוצותנו, לא כל שכן חילווקנו הבטחוני, כל השאלות האלה מובילות אל מקור אחד ויחיד - ווסינגטון.

שני שני הוא להיסטוריה. אנב הויכוח

הנפרץ והסוער שהיה לנו עם ארצות-הברית, הקשר בינינו ובינה הועמק. אינני

זוכר תקופה של שנתיים-שלוש בתולדות היחסים האלה, שהיחסים האלה היו כל כך עשירים בהרחבת הקשרים והעמקות. כאשר הסגריר ברבור הופיע לפני שבוע, הוא אמר: הנסיא שם לב לפה שאני, ברבור, שמעתי בחדר הזה ב-19 ביוני. ובמכתב תבחינו במאמצים להתחשב בכל אחד מן הנימוקים שהוסמנו. מה יש מאמץ להבין, להבין קודם כל את הביקורת הנמרצת שספכה ראש הממשלה על כל הדברים הללו, לא רק המדיניים אלא הבטחוניים. התשובה היתה ערוכה אפילו מכחינה טכנית כמאמץ להתחשב באותם נימוקים. אני מציע שכל אחד יקבץ את מה שנאמר לנו בסדר של הנסיא וכל הדברים שבאו בכתב אחר כך. נאמר לנו גם מהבית הלבן, שהנסיא קרא את כל הנימוקים של סיסקו והוא סומך ידו על כל הדברים הללו. האם הסולחן שיער לפני זמן שהנסיא מוכן כך להגדיר את המדיניות האמריקנית? המהלך המוצע אינו מוצע לנו על אותו רקע.

על המציאות הזאת אנחנו חייבים להחליט

את החלטתנו. זה הסיכוי ברובו והסיכון במיעוטו. אני אומר זאת למרות שבכל החסות שהודיע השר בגין יש מידת אמת וטוב נעשה אם נחשוש אותם חסות. אני סבור שהם אינם עולים בקנה אחד, אינם באותו יחס של מאזן עם תוצאות ההתמודדות, הבידוד, היעדר שמירה לגבי קיום כוחנו הביטחוני. הניתוח של השר בגין המריץ בהערכות הסכנות של ההיענות וזלזול בהערכת הסכנות שבסירוב. אשר לסיכונים שבהיענות, נצטרך בהחלט לחיות אתם. יארינג יופיע. הוא הופיע פעם על סמך המנדט הקודם שלו, החלטת מועצת הבטחון. אפרנו שאנחנו מוכנים לשתף אתו פעולה לשם קידום שליחותו, לפי המנדט שקיבל. מה היה המנדט שהוא קיבל? - לקדם הסכם בין ~~הממשלה~~ ^{מדינות} ~~הממשלה~~ ^{מדינות} באיזור, בהתאם לסעיפיה ופקרונותיה של החלטת מועצת הבטחון 242. זאת אמרנו: אנחנו נשתף פעולה עם ד"ר יארינג בהגשמת שליחותו כפי שהוגדרה. היינו שנה וחצי ויצא מה שיצא. אני חושב שאנחנו מדלגים על הרבה שלבים אם רואים את עצמנו כבר עומדים בפני הכרעה בעלת-מסמעות טריטוריאלית. לפני זה יש בירור, והסכם ומשא ומתן. אני חושב שיש מה קפיצת דרך אם מעמידים אותנו בפני מצב כאילו מישהו מציע עכשיו לנטוש משהו.

אני מבין את האופי העקרוני של ההחלטה שפירוסה לסנות את הגבול. אנחנו לא מתבקשים להכריע הפרעה כזאת. לא עכשיו. אני לא חושב שיש מה כניסה במרצת כנה לענין שלום, אלא פתיחת מהלך שקטי ממוסך.

סיכומו של דבר, אחרי עריכת המאזן מה יהיה

אם נסרב ומה יהיה אם נענה, אני חושב שהממשלה צריכה להיענות. מה מזדקרת הבעיה של האיך. שר הבטחון העלה כמה הצעות מפורשות. אין לי רושם שאנחנו שרויים במהלך של ניסוח מפורש. לדעתי מתבקשת קודם כל הכרעה עקרונית, אם רוצים להיענות ליוזמה. אם רוצים, יש דרכים שונות איך להביע את ה היענות הזאת, תוך כדי הדגשת מירב התועלת ושמירה מירבית על עקרונות ועמדות. אם לא רוצים להיענות, הדיון על הניסוח הוא זמן המוצא לבטלה.

מה היא היענות? כאשר אומרים היענות למכתב

ביקסון או ליוזמת הסלום? היענות פירושה עשית מעשה שתוצאותיו היא שיארינג

י שלח לאו-טאנש את המכתב הזה. מי שעושה מעשה שתוצאותיו היא זו, עליו חל

הדיבור שהוא נענה. מי שעושה מעשה שאין תוצאותיו כך, לא חל עליו הדיבור שהוא

נענה. על כן אני מציע שבמסגרת מעשה שלא ייראה כלפי פנים כאילו אנחנו אוכלים

את החצץ הזה, והוא יהיה כל כך מעורפל עד שתאמריקנים יאמרו שלמעשה חיבלנו

ובינפצנו, ויש חשש של סכנה כזאת. אני מבין את ההגיון לדחייה, אם כי אינני

סותף לו; אני מבין עוד יותר את הענין של היענות. אני לא מבין את ההגיון,

ואני מציע להזהר מאד לא להיות נכנסים לתגובה כזאת שאינה ברורה. אם

הממשלה רוצה להיענות, אני בהחלט חושב שהתשובה שלנו צריכה להיות מכוונת

במכתב לנשיא, ולא רק שזה יותר חיובי מכל הגדרה אחרת, אלא שכבר היום

ספענו שהנשיא אמר שזו המדיניות של ארצות-הברית ב-29 ביולי 1970. וזאת גם

מפני הסיבה הפשוטה, שהדבר הוגש לנו בצורה כזאת. כאשר ברבור בא ב-19

שאינו

ביוני הוא אמר שהאממבקס תשובה. הוא מעמיד אותנו על אינפורמציה. הוא אמר

שבתענין לדעת שפנו לרבת-עמון ולקהיר. כאשר הוא הביא את הסדר, הוא אמר:

הנשיא מבקש ממך לעיין מחדש ולהענות. רוג'רס שלח הודעה לפני כמה ימים לאמור, שאם אנחנו מתכוונים להענות, מה שנחשב כהיענות אצל המצרים, נחשב כהיענות גם אצלנו. לאמור, הם אמרו באופן כללי שמקבלים, ובמכתב נפרד הביעו את כל עמדותיהם; הוא אמר: אתם תאמרו שאתם נענים, ואז תודיעו כל מה שאתם בעד ובגד, וזה ייחשב להענות.

אם ההחלטה העקרונית מתקבלת, בעת ובעונה אחת יש לעשות שלושה דברים. יש לאמר: שראש הממשלה לא רק קיבלה את הסכמת של ניקסון אלא קראה אותו ועיינה בו, ומודיעה שממשלת ישראל החליטה להענות לבקשת הנשיא לתגובה חיובית, ואני בהחלט מציע שנוסיף את מה שאמר, בתקווה שזה יביא להפסקת האיבה ולסיחות מדיניות בין הצדדים בחסות יארינג, במסגרת החלטת מועצת הבטחון. והתוספת תהיה שאנחנו שולחים לרוג'רס הגדרה מדוייקת של עמדות ישראל על כל העניינים העסויים להתעורר בכל דיון ובכל בירור. אם המצרים שיחקו את המסחק הזה וזה נחשב להיענות, אינני מציע שבענה יותר או פחות. נאמר שעמדותינו מוגדרות במכתב הנפרד, ולדעתי עלינו להוסיף שפתיחת הסליחות של יארינג אינה מותנת בכך שמצרים או ירדן יקבלו את העמדה שלנו.

אשר למסמך השני, אני מציע שנשים את כל הרכוס בתוך הימזוודה הזאת, ונאמר מה עמדתנו בענין שלום ומה המסמעות של הסכם חוזה, ומה אנחנו מפרשים כהחלטת מועצת הבטחון, כלומר, הפירוש שלנו לענין זה. נוסיף את ענין הגבולות שאנחנו סבורים שהגבול צריך להיות גוטא למטא ומתן להסכם. מה גיסוחנו לא צריך להיות יותר רחוק מניקסון. זו מסמעות ענין הגבול. לא מקבלים מראש כל הצעות הקובעות את הגבול. ואז אפשר לומר לו שרוג'רס ואחרים הציעו גבולות, אנחנו לא מקבלים שום מפה מן המפות שראינו. אנחנו עומדים על העקרון שהענין הזה פתוח וחופשי למטא ומתן, אם מדינת ישראל היא ריבונית והיא תקבע את תרומתה לפתרון הבינלאומי או הלאומי.

-10-16

בענין הפסקת האש צריך לומר כל מה שיש לנו לומר על הפסקת אש ומה שמסתמע ממנה. על שליחות יארינג שהיא שליחות עצמאית ואינה מסועבדת לארבע, על משא ומתן שיצטרך להיות משא ומתן ישיר לפני שנגיע להסכם. והואיל והמדובר בדבר שנשלח לארצות הברית, יש לומר את האחרון-אחרון חשוב, וזה בענין מה שנוגע להתערבות הסובייטית. יש לשאול זאת. מה יהיה? מה העמדה לגבי הענין הזה?

מסמך שלישי צריך להיות הרבה יותר קולע ומרוכז, תשובת ראש הממשלה לניקסון, על מנת לתקוע יתד בכל הדברים שהוא אמר ולומר את הבעיות המרכזיות, כמובן בפחות פירוש מהתזכיר הקודם.

בין שמתקבלת הצעה זו או לא, חשוב שלא נעשה מעשה שאנחנו אומרים לניקסון: אנחנו נענים ליוזמתך, וכעבור יומיים נאמר: לא, אם יארינג כותב את הדברים הללו, איננו מסכימים. קודם כל יש להחליט אם אנחנו נענים בחיוב.

אני רוצה לומר לשר בגין, מעבר לפחיצות די גבוהות של הסקפת עולם, שאני מאמין באמונה עמוקה שזו לא תהיה למקצנות עקרוניות. מה שאנחנו עושים אינו אלא שלב במצב עדין ורגיש ביותר, במערך איסטרטגי שקט ממוסך, ועוד שלבים בפנינו. ואם פעם נצא מאיזה שטח, זה לא בגלל הסיבה הזאת, אלא בגלל מציאות אחרת שתיווצר עקב סיבות שלום. אם פעם נצא משכם או ממקום אחר, אני לא חושב שההיסטוריון יוכל לומר: זה בגלל זה שב-29 ביולי 1970 הרשיתם ליארינג לבוא לכאן. אני בשום שום לא יהיה ההקשר. ואמנם קיימים מספר סיכונים, שאינם מרותקים ליוזמה האמריקנית דווקא. האם אין סכנה כזאת שפעם יתקיים דיון על גבולות והמצרים לא יותרו שום דבר וצא המתונים ביותר יבקשו אותנו להסתפק בפחות ממה שאנחנו מוכנים להסתפק? הסכנה הזאת קיימת, אבל היא קיימת לגבי כל משא ומתן שיהיה גורע מהמהלך הזה. צניח שהמצרים היו נענים להצעותינו למשא ומתן, למשא ומתן ישיר, ועידת

שלום, בלי תנאים מוקדמים. מה היה קורה בישיבה הראשונה? כלום אותה בעיה לא הייתה מתעוררת? הם היו אומרים: אכלנו צפרדעים, יש מסא ומתן וכו', עכשיו אמרתם שכל צד יכול להעלות את תביעותיו בכל סעיף; אנחנו מציעים את סעיף הגבול ותביעתנו היא שתצאו מכל המקומות האלה. אנחנו גאמר מה שנאמר וארצות הברית תאמר: אתם לא צודקים והם לא צודקים, אבל תסתפקו בפחות ממה שאתם מציעים. אל נפריד בתפקיד ההיסטורי הזה. פעם נצטרך לנסות להגיע עם ארצות הברית לסנויים מהותיים בעמדתה, כמו הסנויים שהתרחשו בכמה דברים, להביא אותה לידי הבנה שהמפה שלהם אינה מתקבלת על הדעת, שיעשו מאמץ לעבין סיס בטיה של שארם-אסיך, ויש בעיה של גולן וכו'. אני לא חושב שהם מוכנים עכשיו לעשות את הדבר, ואינם מוכנים לראות זאת עכשיו ככל-כך בווער. אבל אם פעם זה יעמוד כמחיצה בפני השלום, נצטרך לנהל את המאבקים הגדולים ביותר.

על רקע זה רציתי לומר שהילוקי הדעות טביב הסולחן אינם קטנים, אבל אין הצדקה אובייקטיבית או לאומית או בינלאומית, לפי הבנתי, להסקת מסקנות עקרוניות מההכרעה שתיפול כפי שהצעתי.

חסר ז. ורהפטיג: אינני יודע אם להכין את דברי ראש-הממשלה

בהצעה. אם זו הצעה, זה חיה מקל מאד עלי.

אם זו הצעה שנטיב רק לניקסון על הסדר שלו ולא נתיחס לכל הדוקומנטים והמסמכים של רוג'רס, ובמילא לא ניתן הסמכה ליארינג לכתוב מכתב שישראל הסכימה לנוסח שהוצע, זה היה מקל. ראש הממשלה אמרה שנתעלם מכל הדוקומנטים הקודמים. יש רק דוקומנט אחרון של ניקסון שנכתב, שאנחנו מסכימים למה שהוא אמר ומסכימים להידוש המסא ומתן של יארינג.

בהצעה יש שני אלמנטים. לשני הדברים

האלה אפשר להסכים משובח לרוג'רס ובתשובה לניקסון. ראשית, אנחנו מסכימים להפסקת אש אפילו אם היא זמנית; שנית, מסכימים להידוש שליחות יארינג.

האלמנט השלישי שכלול במכתב ניקסון זה

נוסח המכתב של יארינג. לו היה יארינג כותב לשאבט שהוא נוסע לחדש את המסא ומתן בהתאם להחלטה זו, זה היה מקל בהרבה. מה הקושי שבמכתב של יארינג? במכתב של יארינג יש פירוש שיש בו מסומ הרעת המצב לגבי החלטת מועצת הבטחון. החלטת מועצת הבטחון היתה תמיד שנויה במחלוקת לגבי פירוש. הפירוש שלנו היה אחד והפירוש של המצרים היה שונה. במכתב של יארינג יש קומנטר לפירוש לשובת הפירוש של המצרים. איפה אני רואה נסיגה כלפי החלטת מועצת הבטחון? אז קיבלנו את ההחלטה, כי אמרנו שפירוש ההחלטה יהיה נתון בויכוח. בסעיף ב' הוא מציין שני דברים מהחלטת מועצת הבטחון, והדבר השני הוא מקטע. הוא אומר רק חלק מהדברים שנאמרו בהחלטה. הוא לא מוסיף את המושג של גבולות מוכרים ובטוחים. כמובן שזה נוסח לפירוש המצרי ולא לפירוש שלנו. לו יארינג היה מסתפק בכך שהיה אומר שהוא נוסע לפי הסכמת הצדדים להידוש שליחותו לפי החלטת מועצת הבטחון, זה היה הרבה יותר טוב. בחלק הראשון יש קושי טאמר "לביצוע".

אם הבנתי נכון שראש הממשלה הציעה להיענות

לניקסון, לומר שמסכימים להספקת אש, להידוש שליחות יארינג, בלי המכתב הזה - נראה.

זה יותר מידי טוב מלהיות אמת. זו דחית היזמה.

השר א. אבן:

הבנתי כך. אני בהחלט מסכים לנחיתות של

השר ז. ורהפטיג:

המסמך של השר בגין. גם ב ישיבה הראשונה של

הממשלה אמרתי שאולי אפשר לעשות איזה שנויים במכתב הזה או להתעלם ממנו ולהתחמק ממנו. הבעיה במיעושה היא בעית הנסיגה. אם לא היום, היא תתעורר בעוד חצי שנה. הבעיה של נסיגה כפי שאני מבין היא זו: לי הרבה יותר קוואב לסגת מעזה, יהודה ושומרון מאשר לסגת מרמת הגולן וסיני.

ארץ ישראל.

השר מ. בגין:

חשה

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

הגולן אינה ארץ ישראל?

השר מ. בגין:

היה כך.

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

מה שהיה יותר חשוב ממה שיש? אם כך,

אני צריכה ללכת לעמק ולהגיד לאנשים

שהם נחמדים, יסבו עשרים שנה תחת מכוניות יריה של הסורים, אבל על פי

ההלכה זה לא כל כך חשוב, ולכן שיזוזו, לשוטרון למסל.

השר ז. ורהפטיג:

יתכן. לו ידעתי שעל ידי כך בא השלום

ויש לי יהודה ושומרון ועזה - יתכן.

זה כל כך תאורתי פילוסופי. יש הבדל גדול בין שטחי מולדת לבין שטחים

כבושים. ברור שהבעיה במיעוטה היא בעיית הנסיגה, בעיית נסיגה מחלקי ארץ-ישראל

אני לא מתעלם מזה שחל שנוי גדול במצבנו

בחדשים האחרונות, וזה בענין המטרבות הסובייטיות, המעורבות הפעילה

המבצעית, ויותר מזה, ההתעלמות של העולם המערבי מתשובה למעורבות הסובייטיות,

התשובה הדי חלטה מצד ארצות הברית מבחינה מעשית נגד המעורבות הסובייטיות.

אני רוצה להצמיד את השאלה בעקבות דבריו

של השר בגין, האם בעיית הנסיגה כבר עומדת עכשיו או תעמוד בעוד חצי שנה

או בעוד שנה? אם היא כבר עומדת, או שהיא תעמוד אחר כך. לי נדמה שהיא

תעמוד, אבל היא עוד לא עומדת למעשה. מבחינה תאורטית היא עומדת כל הזמן.

היא לא חדלה לעמוד אף יום. הבעיה על סדר היום שלנו. כל החלטה וכל הצעה

שהיתה שאמא, נגעה להתחמקות מלהגיד את המלה נסיגה, אבל היא עומדת כל

הזמן. עשינו הכל כדי לא להזכיר את השם המפורש של הבעיה. אבל הגרעין

שלה קיים כבר עכשיו. הבעיה עמדה כבר בהחלטת מועצת הבטחון בנובמבר 1967,

כשהיה דיון בממשלה על החלטה זו. נדמה לי שהיה "קונסינזס אופיניון"

שהחלטה זו מדברת על נסיגה מפורשת. כאשר תקוע אמר שהוא מקבל זאת בשכנו,

ידענו שהוא כולל גלולה מרה, ולא הסקנו מסקנות מיוחדות לגבי הרכב המסלול, למרות שידוע שהחלטה זו אומרת מפורשות לסגת.

יש לנו זמן של פירוש. למה לנו למהר ולהחיש את

העניין? חייבו עם הצוקומנט הזה וחייבו פתוך הנחה שאנחנו מפרשים זאת כפי שאנחנו מפרשים, והמצרים מפרשים זאת כמו שהם מפרשים. בינתיים יש שנסה. אבל למה לחדר את העניין? גם היום, למרות שהמצב יותר חמור מאשר לפני שנה, גם היום יש שנסה. גם היום הנסיגה אינה עומדת עדיין להכרעה של היום או מחר. כאשר הוצעה לנו הצעת רוג'רס, בישיבת הממשלה אמרתי שאני חושב שמצרים תקבל זאת. בכל זאת גם א'ז אמרנו שבעצם כל אותם הדברים היו הרבה יותר חמורים בתכנית רוג'רס מאשר במכתב ג'קסון. ומה היתה עמדת הממשלה כולה? יש שנסה. התכנית החדשה מדברת על נסיגה ממש. אבל יש שנסה. יתכן, אמרנו, שזה לא יתקבל על ידי המצרים, יתכן שזה יגרוע מאליו. ואם יתקבל - יש שנסה. אנחנו לא ממהרים עכשיו לחדר את הדברים. גם היום, אם נענה בדרך שנענה ליזמה האמריקנית, גם היום יש עוד שנסה שהעניין לא יבוא באופן מעשי לידי העמדת בעית הנסיגה. יש עוד כל כך הרבה מכסולים בדרך. קיימת הבעיה הסורית, קיימת בעית המחצלים והעניין יכול להתפוצצת מהתחלת או בהמשך. נדמה לי שכדאי להמשיך בדרך שהמסכנו במסך שלוש שנים וחדשיים.

במסך שלוש שנים וחדשיים אמרנו שמה שאפשר

לדחות - נדחה. כל מחלוקת פנימית היא וודאי פורענות, ואין להקדים בכך.

המסמך ישאר או לא? שיושט יארינג תסאר או

הסר מ. בגין:

לא?

במהות הדברים האלה נמצאים בהחלטה

הסר ז. ורהפטיג:

פועצת הבטחון.

המסמך ישאר בתשובה לג'קסון?

הסר מ. בגין:

השר ז. ורהפטיג:

תקוע אמר שהוא מקבל את החלטת מועצת הבטחון.

אמרנו אז בישיבת הממשלה שהחלטה זו רעה

מאד. שורש הרע מצד החלטת מועצת הבטחון. נדמה לי שלו היינו מביאים
עכשיו להתפוצצות בממשלה בענין זה, זה היה עוד יותר מחמיר, כי זה היה
מוסיף להיענות שלנו פירוש שאנחנו כבר עכשיו מסכימים לנסיגה. כל עוד יש
לנו שנסה, מדוע לא נמשיך בדרך זו? אני חושב שעלידי הסקת המסקנות אנחנו
מאבדים אפשרויות שבכל אופן יש להן ערך רב מאד. אסור לאבד אפשרויות
כאלה בידינו. הממשלה צריכה לעשות תמיד אפשרות חסכונית של כל האיכוונטר
וכל האפשרויות.

האפשרויות שקיימות בפני המדינה הן
ארבע. האחת, נצחון נוסף על מדינות ערב והבאתם למשא ומתן על שלום לפי
תנאינו, הלוואי וזה יהיה.

השר מ. בגין:

על ידי מלחמה נוספת הכל אפשרי.

השר ז. ורהפטיג:

אפשרות שנייה, מלחמת התשה פמוטכת שנוכל

לעמוד בה, מבלי להתעייף. זו אפשרות הרבה

יותר גרועה מהראשונה, אבל גם כן אפשרות. אפשרות שליטית - מעורבות סובייטית
מוגברת שתביא לידי מעורבות ארצות הברית והפיכת הזירה המזרחית לכוננית לזירה
שהם
וייטנאמית. שאחראים יסמור אותנו מאפשרות זו.

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

ישמרני השם מכל הסלום.

השר ז. ורהפטיג:

אפשרות רביעית - מעורבות סובייטית

מוגברת ללא תגובה מספקת מצד המערב

וכפית תנאים, חס ושלום, עלינו. אם דוחים הכל, אלה ארבעת האפשרויות.

השר מ. בגין:

כולן רעות. אין אף אחת טובה?

השר ז. ורהפטיג:

הראשונה היא הכי טובה.

השר מ. בגין:

מלחמה כוללת?

השר ז. ורמב"ם:

אני אומר מה היא האלטרנטיבה לענין

של אי-הענות. האלטרנטיבה היא אחת

מאד האפשרויות האלה. אם יבוא חכם ויטען אפשרות חמישית, אדרבא.

מה יכולה להיות האפשרות החמישית כאלטרנטיבה לענין זה? היות ויש לנו

רק ארבע אפשרויות כאלטרנטיבה להצעה לאפשרות של משה וסתן, לכן איננו

יכולים לדחות בשתי ידיים אפשרות של משה וסתן.

השר ז. ספיר:

יש לי שאלה. השר דיין הזכיר ואמר כמה

דברים שהיו מיועדים להיות בנוסחא, לפי

דבריו, של החלטת. הממשלה שלי היא שנקבל את הנוסחא הזאת. הוא אמר באופן

ברור שזו אינה נוסחא כתובה. הוא רק אמר את הדברים בקול רם. הממשלה שלי

היא שנקבל את הדברים האלה מנוסחים, כך שנוכל לעיין בזה ונוכל להביע דעה.

אינני יכול לזכור מה שאמר השר דיין בפרט זה או אחר. הפסקתי לשמוע כמה

דברים, אבל קשה לי להרחיק אפילו כמה שאמרה ראש הממשלה מה היא מתכוונת להציע.

אם גם את זאת נוכל לקבל בצורה כתובה, יהיה קל יותר לראות מה יש בדברים

האלה. אני לא יכול לזכור. זו הממשלה.

אם הענין שאנחנו רבים עליו אינו כלל כך

חסור, בכלל לפה אנחנו מחפשים כל מיני אפשרויות לסייג אותו? כל מה שנאמר

כאן, גם מה שאמר שר החוץ, מיועד כדי לסייג את מה שכתוב.

השר ז. שם-טוב:

אז לא יהיה כל כך חסור.

השר ז. ספיר:

אילו הענין לא היה כל כך חסור, לא היה

צורך לסייג אותו. בעצם ההודעה של תקוע

בזמנו התייחסה גם כן להחלטת סועצת הכסחון, אבל הנוסחא של תקוע הייתה כזאת

שלא היה בה אותה חומרה שיש בנוסחא שישנה. את הנוסחא שישנה צריך להקיף

מסביב-סביב עם כל מיני סייגים כדי שאפשר יהיה לומר: אז היא אינה נוראה.

אבל סימן שהיא די חסורה.

השר י. ספיר:

יש דבר נוסף. בעצם הנוסחא הזאת, גם עם הסייגים, יוצרת מצב כזה: הנוסחא קובעת דבר אחד, שאנחנו עם ארצות הברית מסדרים דבר שהוא למעשה, באופן הגיוני יותר בסידה רבה מאד, את הנוסחא הזאת. כי אחרת לא היינו רואים בסייגים האלה משהו שיש בו כדי לתקן את הנוסחא. את הנוסחא כשהיא לעצמה, כולם אומרים שקשה לקבל בלי התווספות. בשאלת השאלה, האם הסייגים האלה לא מוכנסים כצורה כזאת שיעמוד בסתירה ויגידו: מצטערים, אם אתם אומרים זאת בנשימה אחת, זה כאילו השבתם בשלילה.

בשאלת עוד שאלה אחת, וכאן אני קצת מהרהר. קודם כל לא זכור לי שקיבלנו איזו הודעה או דמז או הצהיה מארצות-הברית, שאם לא נקבל את הדבר הזה ככתבו וכלשונו, זה אומר לאו, ולאן זה מחייב מיד שלא נקבל מה שאנחנו צריכים ורוצים לקבל וחייבים לקבל. לא שמעתי זאת.

השר א. אבנר: יש לנו שלושה-ארבעה שורים שמתחבנים לקבלה בלי תנאים.

היו"ר רה"מ ב. ספיר: יכולים בנקל להשיג זאת. הם יגידו: תעשו כך. ואם לא תעשו כך - תעשו מה שאתם רוצים. אבל איננו כתובת. אפשר להגיע לזה. אני ואבנר יהיה לנו. אז נקבל את ההצעה, ונאמץ את הכל.

השר י. ספיר: אפשר להתווכח על זה. אסרתי שלי לא ידוע

עד עכשיו שהיה איזה דבר שיכול היה לרמז שאם נציע איזה שהוא סינוי בנוסחת ההחלטה, לא רק בסייגים בלבד, אנחנו כבר יורעים שהממשלה האמריקנית תשיב בשלילה. אינני יודע. אינני יודע מדוע אינני יכול לנסות. מדוע מותר היה לפישהו אחר לנהל משא ומתן במשך הרבה חדשים? אם זה דוברינין או מישהו אחר. מדוע הם יכולים היו לנהל משא ומתן על כל מלה, בלי שידענו את הפרטים, והגישו לנו דברים מוכנים ואמרו

השר י. ספיר:

לנו חיתמו. מה החיפזון הזה בלי לנסות להציע שינויים? יוצא דבר אחד, שאנחנו פועלים בענין זה בצורה פאר פתוחה, מתוך הנחה שמצבנו הבטחוני והצבאי הוא כזה, שסיד, עכשיו, אנחנו כבר לא מוכנים להחזיק מעמד. שמענו דברים די רציניים שאמרו שהמצב אינו כזה.

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

השר י. ספיר:

איש לא אמר שהמצב שלנו כזה.
נאמר בשולחן זה שאיננו יכולים לבדנו
לעמוד - לזה אני מסכים - אבל לומר...

לא.

היו"ר רה"מ ג. מאיר:

השר י. ספיר:

הרמטכ"ל בא ואמר שהוא חושב שאנחנו חזקים.
זה היה בתשובה להנחות מסוימות. הן היו
כאלה שאמרו שאיננו יכולים להחזיק מעמד. על זה הוא ענה שאנחנו כן יכולים
להחזיק מעמד.

השר פ. וייז:

הרמטכ"ל סבור מבחינה פוליטית, נאמר, /
שהסובייטים לא ינסו לפעול מזרחה לתעלה.
זו הנחה. שנית, בלי ציוד אמריקני, אין בכוח חיל האוויר שלנו להשמיד את
סערך הטילים הנוכחי שלהם, בלי ציוד אמריקני נוסף. מה שחבר לנו היום זה
לא פנטזמים ולא סקיימוקים. מה מדובר על ציוד אחר.

שלישית, שאם הסובייטים יקדמו את סערך

הטילים שלהם, ולא נקבל את הציוד הנוסף האלקטרוני שמדרגה ראשונה מהאמריקנים,
נעמוד בפני הברירה של אחת משתיים - או לתקוף זאת באכידות ניכרות, או ואז
הוא אינו יודע מה הפסאבים שיהיו להם להחליף זאת; או אם לא נתקוף זאת והם
יקדמו את סערך הטילים, יהיה קשה פאר להחזיק מעמד בתעלה. הוא אמר שהמצב
של היום, כשהם נמצאים עם הסוללות הקידמיות במרחק של 45 ק"מ מהתעלה, אינו
ספריע לנו, במערך הטילים כמו שהוא היום, להחזיק מעמד בתעלה. אבל איננו
יכולים לא להשמיד אותם ולא לסגוע את התקדמותם, ללא אכידות כבדות. זו הערכתנו

1750 17 758

2177 . D 753

ה'יו"ר ד'תש"ס . . מאיר :

1177. מ 757

: 7830 . 7 777

אם זאת איננו מעלה על דעתך.

היו ד' דה"ס ג. מאיר:

17*00 . 7 78

ה'תר"ץ ד'תרס"ג . סמ"ד

לוח 121 הלאה. קורה איזה סדר בינתיים.

השר י. ספיר:

לצערי הגדול, היות ולא החלטנו, לא

נכנסנו לברר את הענין שנוגע למסמכים.

לא ניסינו לשכנע אותם שיש מקום להכניס שינוי זה או אחר במסמך. לא

ניסינו להסביר להם שאת המסמך הזה אנחנו רוצים קצת לשנות, שלא יהיה

כדיוק כך. את זה יכולים לעשות לדעתי גם בהצלחה. נניח לרגע שכל הענין

נוער להרויח זמן ולמעשה לא ייצא מזה כלום. אני מפקפק קצת גם בכך שקבלנו

את הדבר הזה, נוכל גם להרויח זמן. אשאל שאלה יותר חמורה - אם התכנה היא

שאנחנו עם האמריקנים נתנגש לא על בסיס של תכנית בח"ל אלא על איזה שהוא

בסיס סיניסליסטי ביותר, ובינתיים מקבלים מה שמקבלים ואחר כך נעמוד במני

למעורבות סובייטית עוד יותר גדולה ונצטרך להתנגש בפועל לאחר כל מה

שמוגדר מה, והם יגידו גם אז: אנחנו לא נותנים? אם הם פוכנים לומר היום

שאינם נותנים, מה יהיה כאשר נצטרך להתנגש אתם על דבר שהם עצמם פירשו

אותו כאילו הוא כלול בתוך אותו דבר שחתמנו עליו? נעמוד אז בדיוק באותו

מצב קשה ואופלל, כאשר נצטרך לחשוב שכבר לא מקבלים זאת. כאשר יהיה דבר

טריטוריאלי מסשי, לא לפי דעתי אלא לפי דעת המיניסליסטים ביותר, הם יעשו

אותו דבר. אם אני יודע מראש שהאמריקנים לא יסכימו לפה שהם לא הסכימו

עד היום - ולמען האמת יש לומר שהם היו די ישרים - מה יהיה אז? מה רצה

ראסק יותר מאשר רוצה דוג'רט? ראסק רצה בדיוק אותו דבר. אף פעם לא שמענו

מאף אמריקני אחר שהם פסכיסים ליותר מאשר דוג'רט אומר היום. אני מדבר

על האמריקנים שעליהם אני צריך לסמוך, שביום מן הימים יש לי הערכה

שהאמריקנים יהיו הרבה יותר קרובים לפישהו מאתנו מאשר הם היום. אז הם

יעמידו לנו אותו אקדח טעון שלהם מול מצב שיהיה אצלנו עוד יותר קשה.

אילו האמריקנים היו באים ואומרים:

אם תקבלו זאת, נודיע באופן ברור לכם ולעולם שלא נרשה מעורבות רוטית - זאת

אני מבין. זאת לא אמרו. פירושן של דבר שהסכמה של מעורבות מהתקדמה

האחרונה קיימת ועומדת היום, מחר ומחרתיים. אני רוחה איזה דבר לאיזה זמן.

השר י. ספיר:

אני יוצע שאף פעם האסירקנים לא יסכימו
לאותו דבר שחלק גדול מאתנו רוצה. אבל ההנחה שלנו היתה שאנחנו יכולים
להמשיך, בדיוק כמו שעשינו זאת במשך שלוש שנים, בלי להתחייב לשום דבר.
היום אנחנו מתחייבים למשהו, שאין לי שום בטחון שאוכל לעמוד בו תמיד.
בלי שיביטו לי את השטר. זאת הבעיה.

יש בקורות השקפה, זה כל הדברים שאנחנו
חושבים שאנחנו מבטחים לעצמנו. אני לא רואה בהם שום תכנית. אני חוזר על
ההנחה שלי. בענין כל כך חמור, שכולנו מסכימים שהוא כל כך חמור, האם אין
מקום לבוא ולנסות למחות לשנות משהו שלא תהיה בו אותה חומרה? וזאת לא
על ידי סייגים. אמרו לנו: משום שמצרים חתמה. יפה. יוצא שאני צריך לקבל
רק אותו דבר שמצרים מסכימה לו. מחר אעמוד בפני...

ושקודם לא הסכימה.

השר י. אלון:

היא לא הסכימה לדבר אחד. היא לא הסכימה

השר י. ספיר:

אף פעם לוטר שהיא מכירה - אם כי גם מה

לא נאמר באופן מלא - בעצם קיומה של מדינת ישראל. והיום, בצורה זו או
אחרת היא אוסרת שהיא מכונה לקבל את מדינת ישראל. בשלל לקבל הסכמה מצרית
לעצם קיומנו היינו צריכים לנהל שלוש מלחמות? והרי בשנת 1948 כאשר נלחמנו,
נלחמנו לא בשביל לקבל את הסכמת מצרים, אלא כי תקפו אותנו, וקבענו את
גבולנו כפי שאנחנו רצינו, ללא הסכמת מצרים, והיא לא הסכימה. אנחנו סכניסים
את עצמנו לפי התכתיב הזה לסבב אוטלל לא רק להיות בלבד אלא למחר ומחרתיים.

אני רוצה לחזור על המשאלה שלי. בשמעה הצעה.

אני בכל זאת חושב שזה רק הוגן שהיא תוכן ונוכל לראות אותה בכתב.

היו"ר רה"ט ב. פאיר:

אני רוצה לומר לפרוצדורה. אנחנו בקראים
להחליט על עקרון. אם נחליט על עקרון.

צריך שישבו חברי ממשלה, לא מפורום כזה, וינסו להגיע לנוסח וצורה ולדרך
שאנחנו נחשוב בהכי טובה וגם בהתאם לעקרונות. אני חושבת שיהיה מאד לא
הגיוני אם נשב לדון על גיסות. אם מה שמסריר בינינו זה שיש לך אמונה
שהאמריקנים לא ימסיקו לתת לנו את הנשק - לו גם אני האסנתי כך, לא הייתי
מייסרת את עצמי אפילו להמשיך דקות. אני מוכרחה לקבל מה שארצות הברית
אמרה לי? לא. אם אנגליה תכתוב לנו היום נוסחא, אציע אפילו לממשלה לא להתייחס
לכך ברצינות. מה יש לי עם אנגליה היום? אבל אם למישהו יש היום האמונה
שהכל יהיה בסדר, זה לא ענין של נוסח.

איש סביב השולחן הזה, כאשר דיבר על

מצבנו הנוכחי, לא אמר שזה ענין של יום או שבוע או שנה. לעת עתה אין שלום
וכדי לנהל מלחמה, זה לא ענין אם היום נוכל לעמוד בכך. מי מפקפק בכך שהיום
אפשר לעמוד? זה ענין עקרוני-מדיני. מה לעשות שאיש אחד מאד קרוב לנשאת
לא שובא ישראל חלילה, אפר שאם נגיד לא, יהיו בכך השלכות רציניות מאד.
אני לא צריכה דמיון גדול כדי לתאר לעצמי את ההשלכות הרציניות. אני
מודה שאני מפקדת. מה לעשות? מי שלא מפקד, יצביע על פי בטחון שזה לא
יגרום לנו סכנה. זה דבר עקרוני.

אחרי שהעקרון יתקבל ואילו עקרון אחר

ידחה, ונדאי שצריך לשבת ולנסח. לא יהיו חילוקי דעות בקשר לכך שצריך להפסיק
כל דרך איך להתחייב פחות ובכל זאת שלא ינזק הענין. זה לא ענין של נוסחאות.
זה אל אותו דבר.

השר י. סגל:

לא אמרתי שאנחנו יכולים להתחייב מעמד לצמיתות
בלי האמריקנים. אמרתי שאני לא מאמין

שאם רוצים להתווכח אתם בקשר למשהו הקשור עם הצעתם, הם כבר יאמרו:
אל תתווכחו, אנחנו כבר מפקדים את משלוח הנשק. אינני נורם שבגסיבות אלה

השר י. ספיר:

הבעיה שעלינו קודם כל להחליט על עקרון ועצם העקרון משתנה לפי הניסוח.
אם העקרון הוא שאנחנו רוצים שלום - זה בקבן; אם העקרון הוא שאם האמריקנים
מקשים אותנו ומציעים לנו יוזמת שלום ריאלסט - ברצון רב. השאלה היא זו:
הם אומרים לנו יוזמת שלום מלווה בניסוח מסויים. אני מתבקש לומר שאני
מסכים עקרונית ליוזמת שלום מסויים המונחת לפני בניסוח ברור. זה דבר
אחר לגמרי. אם אותו דבר יהיה מונח בנוסחא שאני יכול לראות אותה, אולי גם
אסכים לה, לפי זה אראה אם אני יכול לקבל את העקרון או לא. אני מקבל
עקרונית שיוזמת שלום אמריקנית אני לא יכול לדחות, אבל היא צמודה לאיזו
נוסחא.

זו לא יוזמת שלום. זו יוזמת אבסורד.

השר מ. בגין:

פה באה יוזמת שלום שהיא בנויה על כמה
דברים, על עקרון מסויים שהוא מנוסח. הוא מנוסח באופן ברור וכולנו נורמטיבי
שהוא חסוד. באה הצעה אחת, לפי זכרונותי של השר דיין, שמנסה לכנות זאת כך
שלא ייראה לנו כל כך חסוד. אני רוצה לראות זאת. אתה, סר אלון, מציע
הצעה שונה שכולה בנויה על קבלת יוזמת שלום אמריקנית - אני מסכים.

מה קנה הסדרה? הסכמה אמריקנית?

השר י. אלון:

בניח שיש סיוטא של השרים דיין ואבן.
אנחנו יודעים מסקור טוב שנוסחא א' מתקבלת על דעת ארצות הברית כהסכמה
ונוסחא ב' אינה מתקבלת. במקרה כזה מקבלים על עצמנו גם דחיית הנוסחא
האמריקנית הזאת?

בינינו אנחנו יכולים לכתוב כל נוסחא

היו"ר רה"מ נ. ספיר:

הכי טובה לנו. מה ייצא לנו מזה?

אלה אינן נוסחאות ביניים.

השר י. ספיר:

מדובר על נוסחא מסויימת כתובה. אני צריך לקבל את הדבר בעצמו לגופו או לא לקבל אותו - זאת אני צריך לוטר. תן לי אפשרות לראות, בדבר כל כך חסוד, שאולי בנוסחא מסויימת נוכל לבוא לידי הסכם. אבל היום והנוסחא איננה לפני, אינני יכול להביע דעה. אתה רוצה שאסכים עקרונית לדבר שאינו רק עקרון בלבד? זה עקרון עסוף מכל הצדדים ברורים ברורים מאד. מה יכול להיות? - לדחות זאת תמיד אפשר. אבל להעמיד אותי במצב כזה שאני צריך להחליט על דבר שכלעצמו אינו נראה לי, ואתה רוצה שאחר כך אשב לנסח נוסחאות? מה עשינו במשך שלוש שנים? לעתים קרובות מאד ישבנו וניסחנו נוסחאות, ובנוסחאות אלה היה עקרון. בעצמם הציטוה היה דבר מסויים שקבע את המדיניות הממשלתית. ננסה זאת הפעם. לא נצליח - נצביע על ההצעה הזאת. אינני תופש זאת.

השר י. אלון:

מדוע יש הקיון בהצעת ראש הממשלה להכריע בדבר? - אין כל קושי לאחד את השולחן כולו סביב נוסחא שלא תכלול את ההענות לסיוטת יארינג, אם נשאי ארצות הברית, או ממשלת ארצות הברית, יתמקד בכך. העניין לא כל כך אבסטרקטי. הבענו לשלש מסויים בנידורים עם ארצות-הברית. אנחנו צריכים לחפש את הנוסחא שתהיה מסוייגת ביותר בסוקסים, ובלבד שתתקבל על האדמיניסטרציה האמריקנית. נקודת המוצא של הדוב היא, שכללות הכל אסור לנו לשאת באחריות לרחיית היוזמה האחרונה.

השר מ. בנין:

לרבות סיוטת יארינג...

השר י. אלון:

למה שהיא רואה כיוזמה שלה. אולי אפשר לגשת. ברור שההחלטה העקרונית עליה

דיברה ראש הממשלה היא שאנחנו הולכים להתדרך עם האמריקנים.

השר ס. בנין:

על יסוד טיוטת יארינג.

השר ס. אלון:

יכול להיות שהם יטביעו שניסוח יהיה קצת

אחרת, ובכל זאת נקבל את טיוטת יארינג.

בניה שהאדמיניסטרציה האמריקנית תספק בהסכמה שלנו בניסוח קצת שונה מהמקרים, אבל כשהם יביע לביצוע, ברור לגמרי שהזמנת יארינג לממשלת ישראל, רדן ומצרים תהיה על פי טיוטת האחראים יארינג.

השר י. ספיר:

אם אתה מביש לאמריקנים נוסחא שהיא שונה

מזו שהתקבלה על ידי המצרים, ויבוא

יארינג ויגיד שהוא הולך על פי דרכו, זה ענין אחר. אינני מתנגד שיארינג יבוא.

השר ס. ספיר:

אני מבין שיש שני דברים. ראשית, שאנחנו ניתן

את התשובה לפי יוזמתנו ולא על פי לחץ, אלא

באופן סבובי, לפני שיגידו לנו: אנחנו יודעים שאתם לא נותנים תשובה ונפרש זאת כתשובה שלילית. לכתוב אז תשובה, זה יותר גרוע.

שנית, הויכוח הוא ארוך. צריכים למסור הודעה

בכנסת, ויכול להיות ויכוח מה יהיה בהודעה. כאן יש ויכוח - ואני מסכים לכך

עם השר בנין - מה יש ויכוח על זה שהתשובה, עם כל מה שאפשר להכניס בה עד

גבול מסויים, שלא תתקבל כתשובה שלילית. מפני זה אני מבין שקודם כל חשוב

העקרון, ואחר כך בתשובה ישטר גבול העקרון שלא תתקבל כתשובה שלילית.

נשמעו מושגים שונים. במשך השבוע אפילו שמענו אותם כמה פעמים. מצינו את

הענין, היום כולם מיצו את הענין. עכשיו אנחנו כבר פעלים גירה. מביע רגע

שצריך להגיד באופן סופי. לא עשרים וארבעה איש ינסחו את התשובה. אבל

לפנסחים צריך להיות גבול.

אליבא דדעתא אין ספק שהתשובה לאמריקנים

צריכה להיות חיובית, אם על פי יארינג או על פי מכתב אחר. מכל מקום, על

פי עקרון, שאלה שצריכים להודיע ליארינג יוכלו להגיד שזו תשובה חיובית.

יתכן שמישהו אומר שהוא יוכל להצביע רק
מחר ב-12 בצהריים. לא משנה אם זה היום או מחר ב-12. על כל פנים, דומני
שאת הויכוח, אם עוד לא סיצינו אותו, צריך לסגור אותו הלילה.

השר י. בלילי:

אני תורם לישיבה את בגיזת הנאום החשוב
שלי שיש בו פרק גדול של איזכור מסמכים הכלולים
במעטפה זו. אני מציע להתליט הערב החלטה שיש בה שני סעיפים. סעיף אחד
שהוא עקרוני-סדיני, והסעיף השני הוא פרוצדורלי-פנימי. שני הסעיפים קשורים
זה בזה.

ההצעה העקרונית-סדינית אומרת, שלאחר

עיון בשרר הנשיא ניקסון מיום 24.7.70, ועל יסוד תכנון ומתוך דבקות
בקווי היסוד של סדיניות הממשלה והודעותיה המוסמכות, מחליטה הממשלה
להיענות ליוזמת השלום של נשיא ארצות-הברית ולסגור בנוא השעה נציג
לשיחות שלום בחסותו של השגריר יארינג, במסגרת החלטת פועצת הבטחון 242, במטרה
להגיע אמצע בין הצדדים להסכם שלום חוזי ומחייב.

הסעיף הפרוצדורלי הפנימי אומר: ועדת

שרים תערוך הצעה בדבר הניסוח הסדיניק של התשובה של ממשלת ישראל לממשלת
ארצות-הברית והניסוח של כל הצגות להודעות שהאמריקנים ונורמנים אחרים
יהיו מוסמכים להודיע בשם ממשלת ישראל בנושא זה.

זה אינו מוציא מראש את המסמך שכולנו רוצים

להוציא אותו, שכולנו רוצים להסבוע סמנו, אבל אינו מכיל אותו. בוועדת
שרים גדון על נוסח התשובה שלנו למסמך אחד או שני, לנשיא ניקסון או
לשר החוץ סר רוג'רס. וכן מה יוכלו האמריקנים להודיע בשמנו ומה יוכל
יארינג להודיע בשמנו על יסוד המסמכים שנכניס. תוך כדי הזמן ייעשו וידאי
הצהרות בוספות במטרה להגיע להתחייבות פחות ככל האפשר בוגדות את קוי
היסוד של הממשלה.

4-16

30.7.70
י. גלילי

- 63 -

סודי ביותר

ההצעה הזאת מכורזת להביא בחשבון את

הקשיים של כל אחד מאתנו שלא להתחייב מראש על מספר, כאשר אנו רוצים

לנסות להתגבר עליו, אך מראש גם לא להוציא אותו מכלל חשבון. ניסוח ההצעה הזאת

נעשה בתיאום עם השרים דיי. י. ש. שפירא ואבן המסמכים.

לא דיברת עם איש בח'ל?

השר מ. בגין:

זה יכול להיות וגם טוב. לא הסכמתי לערוך

השר י. גלילי:

שום דיון. התייעצתי עם חברים ולא ראיתי טעם

להראות את המסמך הזה לך לאחר שהכרזת מה שהכרזת היום.

אני רואה חומרה מדינית רבה בדהית ההחלטה שיש

לה שמעו עקרונית. אי-אפשר להשאיר את העם, לא רק את ממשלת ארצות-הברית,

בלי הודעה מוסמכת של ממשלת ישראל, שיש לה צד עקרוני. שאר הבעיות שהן

רציניות ביותר ואינן רק פורמליות וטכניות, אלא משמעותיות, כמו וציטוט

המדויק של המסמך, התחייבויות והתייחסות למסמך של יארינג, אינן בקבעות

על ידנו במסמרות. ועדת שרים לדון בנושא ותביא לממשלה הצעות. היא יכולה

לפעול החל ממחר בוקר.

אני חושב שצריך להתקבל על דעת כל אותם

השר מ. בגין:

החברים שהשתתפו בהתייעצות ביניהם לבין עצמם,

וגם על אלה שלא היו שותפים להתייעצות הזאת שכראשה עמד השר גלילי, צריך

להתקבל על דעתם שהערב אי-אפשר להצביע על הצעת השר גלילי. אל תחשדו

בי שאני רוצה להרוויח זמן. הבעיה המרכזית והחדשה בשבילנו היא מה שנקרא

סיוטת יארינג. אנחנו שוללים אותה תכלית השלילה. אם היא מורדת משולחן,

אנחנו מוכנים לדון בכל נוסח שיוצא לנו. אם היא קיימת, אפילו באופן

פוטנציאלי, איננו יכולים להשתתף בשום הצבעה. מדוע זה העניין? - אלוף אביר

מירטם לאחרונה ספר זכרונות. הוא היה אפסנאי של ארגון הגנה. הוא מספר

סנדברו פעם בצופן שלכדורים יקראו בשלפון כבשים. פעם קיבל הזמנה מקיבוץ אחד לתחמושת. שאלו מתי יגיעו הכבשים, והוא פו: אבל תדאגו שיהיו שהכבשים תהינה בקליבר של 9 מ"מ...

הקליבר - זהו החשוב. הקליבר זו סיומת יארינג.

אם הממשלה היתה מחליטה היום שעל זה אינה חותמת, אנחנו מתוחים לדיון על כל נושא. אם היא מחליטה היום שזה כן יכלל, זה משנה את העניין. מחליטים להסיר זאת מהמסמך מסדר היום - אניפתוח לכל דיון. אם מחליטים שזה כן יכלל - מצביעים וכל אחד מסיק את המסקנות. אם אומרים לנו: תצביעו על ההצעה האחרונה להיענות ליוזמת השלום של האמריקנים, ניקסון, רוג'רס וכו', ואנחנו לא קובעים שום דבר ביחס לקליבר, וזה ידון בהמשך - סמליים אותו במסגרת בועדה כזו: נביח שמצביעים הלילה ומצטרפים להצעה, אין מנוס מזה שברחבי העולם יאמרו שקיבלנו את מה שנוגע ליוזמת השלום האמריקנית.

מה שביקש השר יוסף ספיר לפני כמה דקות

השר נ. שם-טוב:

היה להביא בוטחאו לראות לפי זה. זה נובד את

מה שאמר השר יוסף ספיר.

לא התחייבתי לומר מה שאמר השר יוסף ספיר,

השר ס. בגין:

ועליו לא חלה התחייבות כזאת ביחס אלי.

אני מבקש על בוטחאו זו הלילה לא להצביע. אנחנו אנשים מאד סבוגרים. איש

לא יוכל להסביר לעולם, אם החלטה כזאת מתקבלת הלאה בהמשך, שיש בעיה

של סיוטא. אמילו נצחק אז חי וקיים, שהסיוטא הזאת לא מתקבלת. בכך סיימנו

את הפרק וישראל קיבלה את יוזמת השלום של רוג'רס. אמר וצייג להצביע - נצביע.

אנחנו נצביע נגד. זה יהיה הפירוש. כדי למנוע זאת, לא צריך היום להצביע.

כאשר נדחה זאת, כולנו נתייעץ. יתכן שמישהו יציע הצעה נגדית. יתכן שבקש קודם כל החלטה על סיוע יארינג. תנו לנו אפשרות להתייעץ. אני מעלה כל מיני אפשרויות. מה שאני מציע הוא שהלילה לא תהיה הצבעה על נוסח זה. אם אתם מוכנים לקבל את ההצעה שהלילה נכריע קודם כל על ה"קליבר" - טוב. אם החברים רוצים להתווכח - בבקשה. להצביע על ההצעה - לא הערב.

הנז'ר רה"ט ג. פאיר: אינני רוצה להגיד לעת עתה כן או לא. אנו

אנשים מכובדים וישרים ורוצים להבין זה את זה.

מה הויכוח? הויכוח אינו בשאלה מי אוהב את הנוסח הזה. על זה אין ויכוח.

הויכוח הוא בכך, שיש מי שחושב שהגענו לתחנה, לא עם הערבים אלא עם האמריקנים.

וזה דבר יותר מסובך ויותר חסוד, כי נגד אמריקנים אמילו הטייטס שלנו

לא יכולים להכריח אותם לעשות דברים שהם אינם רוצים לעשות. הגענו לתחנה

כזאת ואיננו יכולים להשיב בתשובה שפירושה של התשובה יהיה - על ידי

האמריקנים - כאילו השבנו תשובה שלילית. יש דעה כזאת. יש דעה שאפשר לעשות

זאת. בכוונה אני מדברת סטביז. אין מה חילוקי דעות שצריך לנסות לבסס

ולסייג וללוות את ההכרעה עם כל מיני דברים טובים שיש בעולם. אבל הטרף

הוא: מותר או רצוי לנו, מבחינתנו, להגיע לניסוח שיהיה מצויין בשם לנו,

אבל זה לא יענה לעצין? על כך אני מבינה שיש חילוקי דעות. מותר לשר ספיר

לחשוב מה שהוא אמר כאן, שהוא לא מאמין שעל ידי כך שנאמר לא לאמריקנים,

האמריקנים...

אני אקח את הנוסח הזה ואלך אתה לבשיא

השר י. פאיר:

ניקטון, אני יכול לנסות לראות אולי ביקטון

ימכים לה. הוא צריך להסכים לקרוי היסוד של מסלול ישראל? נניח שאלך אליו

עם ההצעה של השר גלילי, מותר לי לחשוב שבדאי לי לנסות? עד כשיש אינני

מאמין שאם נלך באיזה דבר שהוא שאינו בדיוק לפי הצעתם, הם ינידו: כבר אין

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

הבה נלך עוד צעד אחד. נניח שקיבלנו נוסח.
הלכנו לניקסון והוא אומר: לא בא בחשבון.

השר י. טפיר:

זה עדיין לא אומר שהוא איים עלינו שלא יהיה
נשק.

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

נניח בכל זאת שב-90% אני שועה, אבל גם על
ה-10% הצורחים אינך יכול לעבור בכלל סמני

שלא נוח או שסום שקשה לחשוב על דבר שאינו נעים. אתה אומר שניקסון יגיד
לא, ובכל זאת הנשק יטשן. מה לי לעשות...

השר י. טפיר:

בחליט מה לעשות.

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

על זה אנחנו צריכים להחליט, אם אנחנו מקבלים

על עצמנו או שאיננו מקבלים על עצמנו את

הסיכון להגיד דבר שיתקבל על ידי ניקסון כתשובה שלילית. אני סוכנה לומר

שנלך ונשאל. נניח שהוא יגיד שהוא מצטער, אבל זה לא בא בחשבון. אז אני

אומר שזה מסכן. אתה תאמר שהוא לא אמר לו. קודם כל יכול להיות שהוא יגיד

זאת, יכול גם להיות שמישהו אחר יאמר בשמו. הוא יכול גם לא להגיד.

עוזריו יכולים לומר: אתם רוצים ציוד איקס? נבהל משה וטמן, אין לנו

עכשיו כסחסנים.

השר י. טפיר:

אני עוד לא איבדתי את העשתונות. אני לא יכול

לתאר לי שאני אציע לנשיא ארצות הברית נוסחה

זאת, והוא יגיד: היום אינני עונה, אין לי זמן להתעסק בעניין נשק. הוא יגיד

שאת זאת אינו יכול לקבל. אז הממשלה תדע שהיא עומדת בפני דבר שאין לה ברירה.

השר ס. דיין:

במה אני רואה סכנות חמורות שבגללן אליהן

בדרך הפרוצדורה? אם נאמר שמה שלא יהיה,

אם האמריקנים יגידו: אם אינכם מקבלים את הנוסחה של יארינג בשבילינו ולדידנו זו לא תשובה חיובית - ולכן אנחנו סוכרים יום כלית ברירה לקבל את ההחלטה שלהם - אם כך נאמר, אין ספק שתוך 24 שעות נקבל את התשובה הזאת. מדוע? - כי זה יגיע אליהם. יגיע אליהם ההחלטה ואלה שפותנה בהסכמתם. אני לא סוכן לכך. ולהיפך. ככל שההחלטה שלנו ביטורה ובניסוחה זה

שיתקבל הערב תהיה יותר קרובה לתשובה חיובית, יהיה למי דעתי לאמריקנים יותר קשה לומר: עזיתם לנו תשובה שלילית. אם השר בגין מעמיד להצבעה הצעה האוסרת שהממשלה מחליטה הערב שהיא רוחה את מה שקוראים נוסחת יארינג...

השר ס. דיין:

הממשלה מחליטה לא להסמין את ד"ר יארינג

לומר לאו-טאנט מן שכתוב באותו מסמך.

השר ס. דיין:

אם אראה שהממשלה מחליטה להסמין את יארינג,

וזו תהיה ההחלטה היחידה שנקבל, אני לא

אצביע בעד הצעה זאת. אני מתנגד לנוסחת יארינג, אלא אם אומר שאם אלה החששות לגבי ארצות הברית, שאנחנו מזמינים על עצמנו עימות כאילו חשבנו בשלילה.

אני תוסך בהצעת השר נלילי, משום שלמי דעתי

הוא הולכת עד למכסימום. החלק ההחלטתי שבה הולך עד למכסימום ולניקסון יהיה

קשה לומר שאמרנו לו "לא". כאשר אמרים שממשלת ישראל החליטה להיענות ליוזמת

השלום של ניקסון - ובכוונה לא של דונ'רס - על יסוד ובדבקות להחלטה קרוי

היסוד ולהיות סוכנים בכוא העת לשלוח נציג למשא ומתן בראשותו ובחסותו

של יארינג במסגרת ההלטה מועצת הבטחון - וזו שוב נוסחה של הנשיא - כדי

להגיע להסכם שלום מסכם על הצדדים - אם את זה אמרים ומפרסמים שיש כבר

החלטת הממשלה, על זה לקום בבוקר ולומר: ענייתם לי בשלילה - זה יהיה קשה
אפילו לביקסון. אם כי הוא יוכל לומר: אני רוצה את ליטרת הבשר; בלי לומר
לי שיארינג קיבל סמכות מכאן להודיע שאתם סוכנים לבצע את החלטת 242, לא
אפרתם שום דבר.

אני מזמיר את עצמנו בשלב זה שני דברים -

שנחליט החלטה שאומרת שהיא סותרת בכך שהאמריקנים מסכימים, ואם יסרבו, אנחנו
סוכנים לקבל את מה שאצל האמריקנים נקרא אינסטרס. אם ממשלת ישראל אומרת
זאת כבר הערב, סחר בבוקר נקבל מהאמריקנים את תשובה: את זה ראה וקדש.
אם נקבל החלטה קצת קיצונית של לאו על יארינג, ולעומת זאת החלטה חיונית
עד קצה הנבול שאפשר ללכת בלי להכנס למסגרת נוסחת יארינג, אבל שיש בה כל
החיוניות של שליחת נציגים והענות ליוזמת השלום ובמסגרת החלטות - זאת הנוסחה
שאני חושב שאתה אפשר לחיות. היא לפחות יותר טובה מזו של תקופה שאתה, השר
בגין, חתמת עליה. על זה להשיב לבן: ענייתם בשלילה - יהיה קשה. אשמה
מאד אם למחרת עתונות העולם תאמר על החלטה כזאת שלנו, שישראל נענתה לפנית
ארצות-הברית. הלוואי ו"יקנו" זאת. אצטער מאד אם נקבל החלטה שסחר האמריקנים
יודיעו שישראל החליטה לדחות את יוזמת השלום. אינני רוצה להגיע למצב שיארינג
יוכל לומר/ לפי הסיוטה שלו. אבל אם כל העולם יגיד - גם אם לא אסרנו
זאת - שנענינו, זה כבר הורדת לחץ.

השר י. גלילי:

אני רוצה לחזור ולומר, שההצעה שלי מניחה

לאחריה לוועדת שרים הכנת מסמכים שיבטיחו לנו

את הבטחויות הפירכיים שמתחייבים ונבועים לקווי אפס היסוד של הממשלה.

ההצעה שלי מניחה שלאחר שאנחנו מקבלים אותה, אנחנו יכולים להגיע יחד בוועדת

השרים להנדרות של בטחויות פירכיים שנבועים מקווי היסוד של הממשלה ומתחייבים

מס. אביא כטה דוגמאות, נושאים שאנחנו צריכים להבטיח במסמכים שאנחנו נלווה את ההחלטה העקרונית שקראתי. הנהה אחת, שבאגרת לנשיא ארצות הברית יובהר שהסכמת ממשלת ישראל ניתנה על יסוד האגרת של נשיא ארצות-הברית, שאנחנו רואים בה את ההודעה המוסמכת והקובעת בדבר מדיניותה של ארצות-הברית. בהתחשב בשידורו של הנשיא ב-1 ביולי בטלביזיה ובהבהרות שמשלת ישראל קיבלה ואולי בימים 26 ו-29 ביולי/יולי מזה מנשיא ארצות-הברית. עם איזור של עמדתה השלילית של ממשלת ישראל לתכניות רוג'ר שהועלו ב-28 באוקטובר וב-18 בדצמבר וכן ההתבטאויות של רוג'רס ב-19 בינוי בנושאים של גבולות ופליטים ומשא ומתן ישיר. הסכמה ליוזמה כמדיניות ארצות הברית אינה יכולה להתפרש כהסכמה לתכניות של רוג'רס.

שנית, שמשלת ישראל תתנגד לכך שלארבע

המעצמות יתן מעמד ומסכות לגבי חלטה מועצת הבטחון ולגבי מתן הבהיות לשגריר יארינג, ואנחנו שומרים לעצמנו את הזכות לא להכיר במסכות כזאת, אם ארבעת המעצמות ישלו אותה לעצמן.

שלישית, אנחנו נגדיר את המדיניות שלנו

בהתאם לקווי היסוד בסעיף האומדן: הממשלה תחתור בהתמדה להשגת שלום בר-קיימא עם שכנותיה של ישראל שיהיה מושגת על חוזה שלום שיושג במשא ומתן בין הצדדים; בחוזה השלום יכתבו גבולות המוכרים בין הצדדים וכו'.

באזכר באגרת לרוג'רס את העמדות שלנו בדבר

פליטים, נבחר ישראל לא תחזור לגבולות 4 בינוי, תהיה נכונה לשאת ולתת עם כל אחת משכנותיה בדבר גבולות בר-הגנה, ובאין שלום, ישראל תוסיף לקיים את הסגב שנקבע בקווי הפסקת האש, קביעת העובדה שאף חייל ישראלי לא יסוג מהשטחים הכבושים אלא אם כל יושג הסכם שלום המכיל את הצדדים. ברשום את העמדות ששמענו לאחרונה מפי נשיא ארצות הברית בדבר התנגדותה להתיר בפורום בינלאומי

החלטה על נסיגה או להנשים את סעיף 11 בענף לפליטים באופן שהוא מסכן את בטחונה של ישראל או את אופיה יהודי של מדינת ישראל.

אני לא מדבר עכשיו על נישואים אלא על

נושאים. אחר כך מדבר על עקרון ההודיות בהפסקת האש. כן צריך לעבד יפה את הפרטים המדברים על כך שיום הפסקת האש משמעותו שאין מתן ליגליזציה של הפרדה כעבור שלושה חדשים. כמו כן נזכיר כי כשר ההגנה של ישראל וזכותה להתגונן לא יפגעו אם אחת המדינות תפר את חוזה הפסקת האש. הפסקת האש צריכה לחול על הכוחות הסדירים והבלתי-סדירים והכוחות הזרים החונים בארצות ערב; הכוחות הזרים, הכוונה לא רק לערבים אלא גם לסובייטים.

לא אמנה את שאר הסעיפים אני מעריך שאם

נחליט על כך, ואם ראש הממשלה תודיע בכנסת ותתן ביטוי גם למאמצי השלום של ישראל ולכנות רצונה להפסיק לירות ולתחיל לדבר, ביחד עם הבטחות שבנדיר אותם באגרות ונחליט עליהם בניסוח הסדיר והמשותף, לפי דעתי אנחנו מחליטים את עצמנו מסכנה של תשובה שלילית, גם מאותן סכנות שבמספר יארינג, ואני שותף בהערכת חומרתו.

אני חוזר ואומר כי בהצעה הזאת היה מאמץ לאחד

את השולחן עד קצה הגבול של יכולתנו במצב הזה. שהרי השר בגין יכול היה לשחרר אותנו מן הקושי אילו היה מציע להצביע עכשיו הצעה שהוא מציע להיענות ליוזמת השלום של ארצות הברית, תוך דחיית המספר של יארינג.

השר ס. בנין:

אם אתה רוצה, אציע זאת. אנה מסכים לדעת

שר האוצר שאנחנו מחליטים להסתובב במעגל.

הצענו לתת לנו שהות להתייעץ ביחס לטוביות הקשורות בהצעת השר גלילי. אם ההצעה הזאת תוצבע על פי החומר שלפנינו, סיעתנו תצביע נגד, לא משום שכאן כלולה נוסחת יארינג, אלא כי כך זה מוכרח להתפרש בעולם, ושום דבר לא יעזור, אפשר להצביע נגד. אנחנו מבקשים הודעות להתייעצות. אני חושב

שם אנשי המסד'ל מבקשים הזדמנות להתייעצות. אם סקיימים היום את ההצבעה, צריך להחליט על כך. אין טעם בויכוח, אלא אם כן מחליטים להצביע היום. אם מקבלים את הצעתנו לסדר לאפשר התייעצות, אני מסתפק בהתייעצות של שעה. אם לאו - נעשה זאת מחר. אם נעבים להצעה של התייעצות, לא כדאי עכשיו להמשיך.

הינ'ר דה'מ. ג. פאיר: לפי דעתי לא יעלה על הדעת שאם חברים, ואפילו

היה זה חבר אחד - וזה לא אחד - מבקשים

להתייעץ, שלא נאפשר להם זאת. השאלה היא אם לעשות זאת הלילה או לדחות זאת למחר.

השר פ. ספיר: אני מציע שידחו את ההצבעה למחר בשעה 12 או 1

בצהריים. מותר לחברים לבקש התייעצות. גם המסד'ל

לא גמרו את הבירורים. מחר בבוקר הם נפגשים. העניין ברור. אני חושב שאנחנו

אנשים המכבדים את עצמם. ידוע על מה מדובר. היות ואני בעד זה שלא במחמק

מלת תשובה חיובית, באופן פנימי אפשר להצביע מה שרוצים. אחר כך אפשר להכניס

במכתב את מה שרוצים. אני חושב שאלה שחושבים שאנחנו צריכים הפעם, בגלל כל

מה שנאמר פה, להיענות ליוזמת השלום, חושבים שאם שזה יהיה יותר דק כאשר

הנוסח יחזור ויבטרכו לתקן אותו.

השר י. בורג: האם אנחנו מסכימים בויכוח על סבת שאותם

החברים שטרם דיברו יביעו דעה? המסקנה את

הויכוח ורצינו להמשיך בו הערב. החלטנו על המסכן מחר בבוקר בשעה 8.30.

דעתנו בעד קבלת היוזמה עם כל הדברים שיכולים לסייע אותה. אני מתפלל שגיקסון

יראה את הדברים האלה כתשובה חיובית. אנחנו נמליץ לקבל זאת. אינני יודע

אם אפשר להגיע לשעה 12 מחר. איני רוצה שהממשלה תשב עם סופר ותחכה

למפלגה. אני מציע שנקיים את המסך הישיבה בסוגאי שבת.

השר א. אבן:

אני חוסך ברעיון שנדחה את ההצעה לסחר,

בגלל הניסוחים שהביא שר האוצר ובגלל ניסוח

נוסף. נוסחו שתי הצעות ואני לא אוכל לתמוך באף אחת מהן. ההצעה של השר בנין

היא פשוטה, אלא שאני לא מזדהה אתה, אבל היא ברורה ומציעה שהממשלה תחליט

לא לעשות דבר שיכול להביא לידי שיגור הסכתב של יארינג לאו-טאנט כפי שהוא כתוב.

ואילו ההצעה של השר גלילי, אני חושש שיש

בה אותה המגדעת, שזה נותן לעצמנו את הרושם שקיבלנו את העניין ואילו זה יכול

לכבש את הרושם של אי-קבלת העניין, ונצא קרחים מכאן ומכאן. אני לא מקבל את

ההנחה שיש רק שתי הצעות. אני מציע...

השר י. גלילי:

סיפרתי לך על הנוסח הזה. התנועה הבלתי-אמצעית

שלך הייתה שאם מודיעים זאת לארצות הברית, הם

מקבלים זאת כקבלת ההצעה שלהם. זה לא מוצע כהחלטה. אמרתי בצורה בהירה שאני

מציע לוועדת הניסוח של השרים לכלול במסמכים לארצות הברית, והדגשתי שבנין זה

לא התייצבתי עם אף אחד מהחברים. זה לא עזר להחלטה.

השר א. אבן:

אני רואה עתה את הדברים האלה בדפוס, והתרשמותי

עירבוב

היא שיש בזה פתחבב שאולי מסכן אותם.

הצעתי היא שהממשלה תענה בסכתב שהיא עיינה בסכתבו של הנשיא מ-24 ביולי 1970

ומחליטה להיענות לקריאתו לתנועה חיונית ליוזמת השלום האמריקנית. הממשלה

תסנה נציגים להשתתף בשיחות בין ישראל, מצרים וירדן בחסות השגריר יארינג.

הממשלה שפה לב לכך שתבאי הפסקת אש יעובדו בשיחות באיזור. ועדת השרים

תנסח את הדברים בספורט. הממשלה חוזרת ומבישה את עמדותיה ועקרונותיה לפי

קווי היסוד והחלטותיה המוסמכות ותסביר את עמדותיה לארצות-הברית. אני צוד

סייגים אם זה הסכם חוזי או מחייב וכל דבר אחר. הרישא זריכה להיות
שהממשלה עונה לבקשת ניקסון והחליטה להיענות בחיוב.

השר ס. דיין: זה כולל את בקשת הנשיא לעשות רביזיה
בהחלטתנו בענין רוג'רס?

השר א. אבן: השר גלילי אמר להיענות ליוזמת השלום של
ארצות-הברית.

השר ס. דיין: אתה אומר להיענות לבקשתו בפכתב מיום זה וזה.
זה כולל בקשה לשנות את ההחלטה?

השר י. גלילי: הצעתי היא: 1. לאחר עיון בשרר של הנשיא
ניקסון מיום 24.7.70, ועל יסוד תכנון,

וסתוך דבקות בקווי היסוד של מדיניות הממשלה והודעותיה הפומטיות, מחליטה
הממשלה להיענות ליוזמות השלום של נשיא ארצות הברית ולסנות בבוא השעה
נציג לשיחות שלום כחטותיו של השגריר יארינג, במסגרת החלטת מועצת הבטחון
242 במטרה להגיע לין הצדדים להסכם שלום חוזי ומחייב.

2. זו ציטטה סתוך האגרת של ניקסון.

היו"ר רה"מ ג. מאיר: ברור שהערב לא נצביע. בקיים את הישיבה
הבאה סחר בשעה 1 בצהריים.

ס ח ל י ש י מ לסכם את הדיון בישיבה נוספת של הממשלה ביום
כ"ז בתמוז תש"ל (31.7.70).

ה י ש י ב ה נ כ ע ל ת